بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

މާލެ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ފުނަދޫ ދާއިރާ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުالله އަށް،
ވެދުން ސަލާމަށް ފަހު ދަންނަވަމެވެ.

މި ސިޓީ އާއެކު މި އަރިސްކުރަނީ، ކ. ހުރާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޑރ. އަސާރާ ނަޢީމް 2020 ގައި ޢަމަލުކުރަން ފެށި "ތަޢުލީމުގެ ޤާނޫނު" އަށް އިޞްލާޙްތަކެއް ގެންނެވުމަށް 25 އޮކްޓޫބަރު 2026 ހުށަހެޅުއްވި ބިލަށް ޢާންމު ބަހުސް ހިނގާފައެވެ.

ރަނގަޅު ތަޢުލީމީ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުސްތަޤްބަލް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ކޮންމެހެން މުހިއްމު ކަމެކެވެ. އެގޮތުން ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުމުގައި، ޤާނޫނަކީ މުހިއްމު ވަސީލަތެކެވެ. މިކަމާ ގުޅޭ ޚިޔާލު ހުށަހެޅުމުގައި، ދާއިރާ އާ ގުޅޭ ހިއްސާ ފަރާތްތަކުގެ ޝާމިލުވުން ވާޖިބެކެވެ. ވީމާ، މަސްއޫލުވެރިން ބައިވެރިކުރެވިގެން ނަމަ، މި ސިޓީއާ އެކު މިވާ ޚިޔާލުތައް، ބިލު މަޝްވަރާ ކުރާ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރަށް ފާހަގަކޮށްދެއްވުން އެދި ދަންނަވަމެވެ.
މި ސިޓީގައިވާ މަޢުލޫމާތު، އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި ފުރިހަމަ ވާނެއެވެ.

އިޙްތިރާމް ގަބޫލުކުރެއްވުން އެދެމެވެ
15 ނޮވެމްބަރު 2026

ޚާދިމުކުމް

ޙަސަން ޙަމީދު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

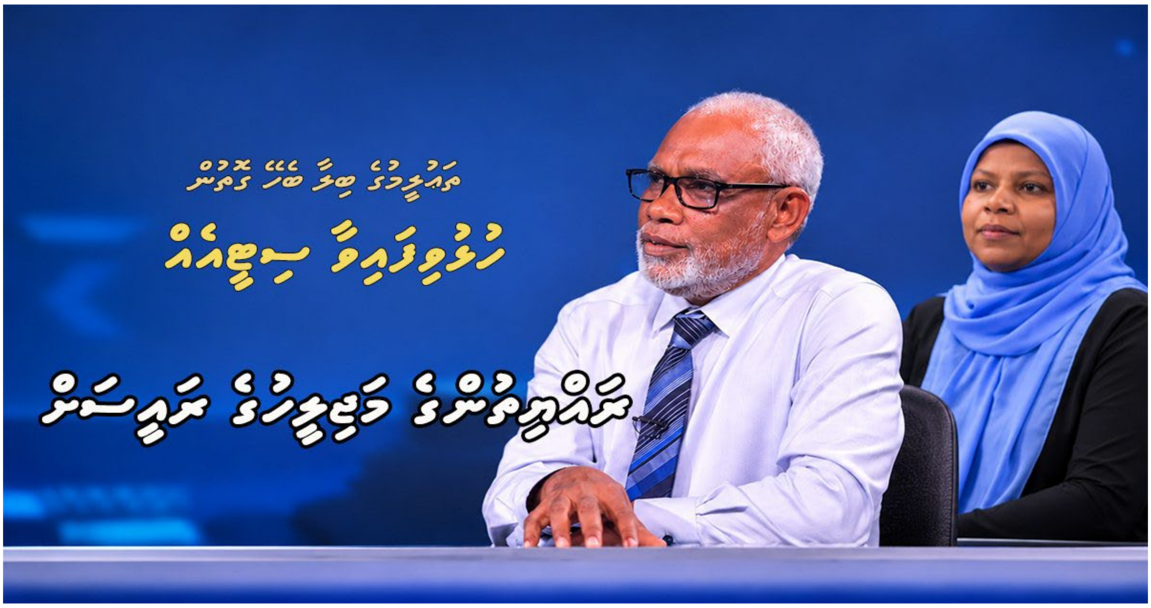

25 ޖަނަވަރީ 2026 ގައި، ކ. ހުރާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޑރ. އަޒާރާ ނަޢީމް "ތައުލީމުގެ ޤާނޫނު" އަށް ގެނަ "އިޞްލާޙްތަކެއް" ހުށަހަޅުއްވާފައި ވެއެވެ. މި އިޞްލާޙްތަކުގެ ތެރޭގައި، ދިރާސީ އަހަރު 195 ދުވަހަށް ދިގުކުރުން ހިމެނެއެވެ. އެކަމާ ބެހޭ ގޮތުން، ކަމުގެ ފަސް މަންޒަރު ބަޔާންކޮށް މަޖުމޫނެއް ހިއްސާކުރީމެވެ. އެ މަޖުމޫނު މި ޤުދުރަތަށް ޙިޔާލުއްވަނިކޮށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެ އެވެ.

ކުރިން ދެންނެވި މަޖުމޫނު ޝާއިޢުކުރި ފަހުން، އަޅުގަނޑަށް ވިސްނުނީ "އިޞްލާޙްތައް" ހިމެނޭ ބިލްގެ އަސްލު ކޮޕީއާ ގުޅޭ ހިޔާލު ހުށަހެޅުއްވަން ވެސް، އެކަމަކާ ހުށަހަޅުއްވައިދިން ފުރިހަމަ "އިޞްލާޙްތަކުގެ" ނަޒަރުކުރެވި، އަޅުގަނޑު ފެންނަ ގޮތް ބަޔާންކޮށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަމާ ބެހޭ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އެޖެންޑާގެ ދަށުން ޖާގައިދީ އަދި ވަކިން ވާޖިބުން ކަމަށްވެ. އެގޮތުގެ މަތިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ފޮނުވި ސިޓީގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތައް މިތާގައި މި ބަޔާންކުރަނީ، މި ތިރީގައިވާ ކުރުކޮށް ފުރިހަމަކުރުންތަކެއް މަޝްވަރާއެއް ކޮންފާސްތީވެއެވެ. މިތިރީގައިވާ ގޮތަށް އޮތީ، ކުރީ މަޖުމޫނުގައި ބުނެފައި އެވެ. އަދި ފުރުސަތު އަރުވަން ބޭއްވުނު ތައުލީމުލިބުނު.

މި ބިލަކީ ރ. އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙްގެ ދައުރުގައި ޕާސްކުރެވުނު ޤާނޫނު ނަންބަރުގެ 24/2020 "ތައުލީމުގެ ޤާނޫނު" އަށް ގެނެސްދެވެން 33 "އިޞްލާޙު" ހުށަހެޅުއްވާ ފުރާވާ ބިލެކެވެ. މި "އިޞްލާޙު" ތަކުގެ ތެރޭގައި ދިރާސީ އަހަރުގެ ދިގުމިން 195 ދުވަހުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅުން ހިމެނެއެވެ. ބިލުގައި ބޭނުންވާ ނަތީޖާ އާޚިރުގެ ތައުލީމީ ޖަދުވަލުވާ، މީހުން ސަރުކާރުގެ ފުރަތަމަ، ބޭނުންވާ ނަތީޖާގެ އާހިރުން ބަރާބަރު ކަންކަން ބަލަހައްޓައިވާ ބިލެއް ކަން ދެކިލައްވާ. މި މަޖުމޫނަކީ ބިލުގެ މި ބަދަލުތަކާ ގުޅޭ ވިލަރެސް މިއާ ގުޅޭ ހުރި ކަންކަން މަސްލަހަތާ ކޮންފާއިތާ މަޖުމޫނެކެވެ.

ފަސްމަންޒަރު

2018 އިން 2023 އަށް ހިނގި ރ. އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙްގެ ވެރިކަމުގެ ދައުރުގައި މުހިއްމު ދެ ޤާނޫނެއް ފާސްކޮށްދީފައި ވެއެވެ. އެއީ މަތީ ތައުލީމާ ބެހޭ ޤާނޫނާއި ތައުލީމުގެ ޤާނޫނެވެ. މި ދެ ޤާނޫނަކީ، ތައުލީމީ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި އައު ގޮތް މަސްލަހަތާ

ކުރެވޭތާ 10 ވަރަކަށް އަހަރަށް ވުރެ ގިނަ ދުވަސްވީ ފަހުން ފާސްކުރެވުނު ދެ ޤާނޫނެވެ. ފާސްކުރެވުނު އިރު ވެސް މި ދެ ޤާނޫނުގައި ވަރަށް ގިނަ މައްސަލަތަކެއް ހިމެނެއެވެ. ފުނުއެރުންތަކާއި ޤާނޫނީ މައްސަލަތަކާއި ދިވެހިބަހުގެ މައްސަލަތަކާއި ތަންފީޒީ މައްސަލަތަކެވެ. އެ ދުވަސްވަރަކީ އިރު ބުނެވުނު މައްސަލަތައް އެނގިވަޑައިގަންނަވާ، ދެކިން ބަޔަކު ފާހަގަ އިސް ފުރަތަމަ ދަނީ ފާސްކުރެވުނީ ފޮނުވާލަނީ މައްސަލަތަކާ ބެހޭގޮތުން ދުވަސްވަރު އަޑުއެހުމުގެ ސަބަބުން މިއަދު ވެސް ކުރިމަތިވެ ދިމާވާ މައްސަލަތަކެވެ.

މަތީ ތަޢުލީމު ގެ ބިލް އަދުވަސްޖެ ވަރަށް ގާތުން ބަލައި، ބައެއް ކޮމެންޓުތައް ޝާއިޢުކުރީމެވެ. އެ ކޮމެންޓުތައް މި ލިންކުން ކިޔުއްވޭނެއެވެ: https://hassanhameed.com/comments-on-higher-education-bill/

މަޖިލީހުގެ ބިލަށް އަދުވަސްޖެ ކޮމެންޓްތަކެއް ނުކުރަމެވެ. އެއީ މައްސަލަތައް ގިނަކަމުން، އެއް ގޮތަކަށް ލިޔުއްވާ ވަރަށް ވުރެ ގިނަ ކަމުންނެވެ. ބިލުގެ އަސާސީ ބައިތަކުގައި ވެސް މައްސަލަތައް ހުރުމުންނެވެ.

(1)

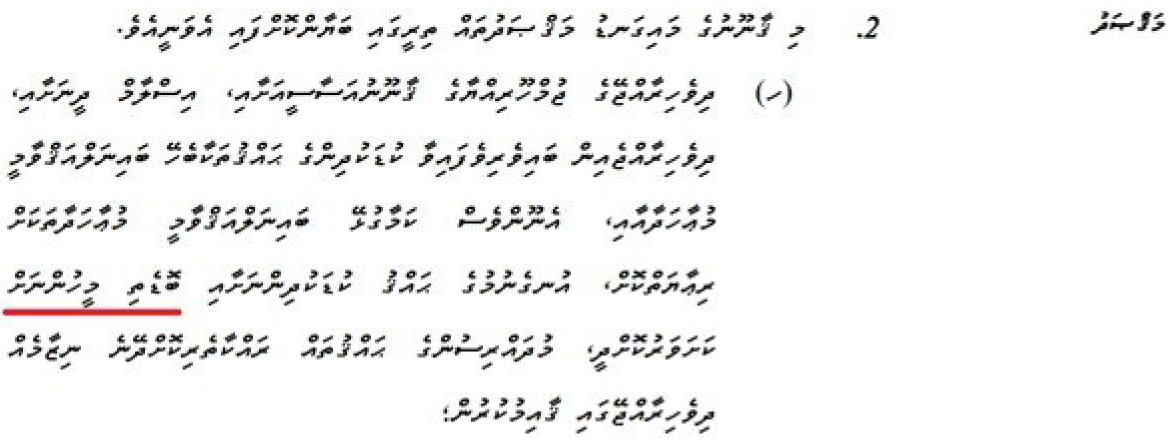

ހުރަހަޅާފައިވާ އިބާރާތް:

މި މާއްދާގައި ހުރަހަޅާފައިވާ އިބާރާތަކީ “ބޭސިކް މިނިނަރު” މި އިބާރާތް އޮޅުވާލާފައެވެ. މިއީ އެއްވާ އިބާރާތެއް ނޫނެވެ. މި އާއި ނުކުރެވޭނެ ސަބަބު 27 ވަނަ އިބާރާތާ ގުޅިގެން ބައްލަވާލިޔަ ވާތީއެވެ. އިބާރާތާ ކުރީން ބޭނުން ނަމަ އިބާރާތް ކުރަންވީ ގޮތަކީ، ”އާއި ސަޕޯޓިވް ހުރި އަސާސީ ފެންވަރެއް ކިޔުވުމުގެ ބޭސިކް މިނިނަރު“ މިހެން ހިމެނުމެވެ.

[ދަންނަވަމެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގައި ކިޔަން ކިޔަވާ ނުވަތަ މިނިނަރުގެ، އަސާސީ ސަނަދު ލިބުނު ބަޔަކު ހުރި ހާލަތުގައި ބޭސިކް މިނިނަރުގެ ޖަދު މިނިނަރު މިދާދަ އެކިވެސް ކިޔަވާދޭން ފަރާތަކަށް އަޅުވާލުމެވެ. އެވަނަ ދަރަޖަ ކިޔަވައިދިނުން ދިރާސާ Non-formal Education Centre ނުވަތަ ބައިވެރިވާ ކުރާކަށް. މިއީ ކޮންމެ ގޮތަކަށް ވެސް މިސްރާބުދިޔަ ދަރިން ހިނގާ ބައެކެވެ. މި ކުރިކޮށް ކިޔަވާ އެއަށް ދަރިވަރުން ކިޔަވައިދޭ ކަމަކަށް އޮތުމުގެ ސަބަބެކެވެ.

ކުރަމުން މިހާރު ވެސް އެބަދުއްވޭ. މިތަން މިހެން ހިނގަމުން ދަނިކޮށް ދައުރުން ދަތުރުކަމުގައި، ޑރ ޝަފީޤުގެ ވަޙީދު ކަމުގައި، އެތަނުގެ ނަން Centre for Continuing Education އަށް ބަދަލުކުރެއްވި. މިއީ އެދުވަ ބަދަލުގައި ނޫނެވެ. ކޮރެސްޕޮންޑެންސް އެޑިއުކޭޝަން (ކޯސް އެޑުކޭޝަނާ އާ ހިސާބުން) ދުރާ ގައި މާސްޓަރުކަރަސީ، ވަކި ތަޢުލީމީ ޚިދުމަތް ދަދު، އ ދާއިރާއިން އިތުރަށް ޢިލްމީ ޢިލްމުވެރިކަމެވެ. މި ނަމާ އެތަނުގެ މަސައްކަތާ އެއްވެސް ގޮތަކަށް ނުގުޅެއެވެ. މިހެން ނަން ބަދަލުކުރެވުނު ވަގުތުގައި، ޑރ. މުޙައްމަދު ވަޙީދުގެ ދައު◌ރުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ކުލިއްޔާ ކުރިއަރުވާ ކަމަށް، ނުކުތާ ތަޢުލީމީ މަސައްކަތަށް ކުރިއަރާ ކަމުގައި، އެތަނުގެ މަސައްކަތް އަހަރު އުފެއްދި ނޭޝަނަލް އިންސްޓިޓިއުޓް އޮފް އެޑިއުކޭޝަން (އެން.އައި.އީ.) ގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނިއެވެ. މިކަން ހިނގި 2012 ވަނަ އަހަރު، ގެއ. ކޮލިޖާރުފިއި ޑރ މުޙައްމަދު ނަޖީބު އާއި ޑރ. ޙަސަން އާދަމް ޝަރީފް ގެ ހުށަހެޅުމަކަށް ބަލާ އެން.އައި.އީ. ގެ މުވައްޒަފުން އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާކުރިއެވެ. މި ބަދަލާ ގުޅިގެން، 30 ވަރަކަށް އަހަރު ތަސަވުރު ހިނގަމުން ދިޔަ ނޮރަސްކޫ ތަޢުލީމީ ވަސީލަތް އެވެ. ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ މުދައްރިސުންނަށް މި ބަދަލު ތަމްރީނު ދިނުމުގެ ކުރިއަށްގެންދިޔަ ގޮތުގެ ކޯސްތަކެވެ. އެކަމަކު ވޭތުވި، މި އިސްލާޙުން އެ މަސައްކަތް ވެސް މިނިސްޓްރީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުން އުނިކުރެވުނެވެ.

ކިޔަވައިދިނުމުގެ ކުރިއަށްދާ ތަޢުލީމުގެ ހިންގުމުގެ އަސާސް، އެ ތަމްރީނުތައް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ތަރުބިއްޔަތު ދެއްވައިފިއެވެ. އަދިވެސް ޤަވާޢިދަށް އިސްކޫލުތަކާ ގުޅިގެން، އަދި އެކަމަށް ބައިވެރިވާ މުދައްރިސުންނާއި ފަރާތްތަކުން ބައިވެރިވާ ކޯސްތަކެކެވެ. އެހެންކަމުން ސަރުކާރު ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ކޯސްތަކެއް ހިންގައި ދެނީ ތަޢުލީމީ ތަރައްޤީ ”ކޮންޓިނިއުއިންގ އެޑިއުކޭޝަން“ ގޮތުގައި، ސަރުކާރުގެ ތަޢުލީމީ ދާއިރާއިން ހިންގަމުންދާ ކޯސްތަކެވެ. އެ ކޯސްތަކުގެ މިންގަނޑު ޤާއިމުކުރުމަށް ކުރިއަށް ބަލައި ދިރާސާކުރެވިފައިވާ ކަމެކެވެ. މި އިސްލާޙާއި ގުޅިގެން، ޤައުމުގެ ތަޢުލީމީ ސިޔާސަތުތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް ކުރިއަށްދާ ތަޢުލީމު ދޭ ކޯސްތަކުގެ އިމްތިޙާނާއި ސެޓްފިކެޓް ދެވޭނީ ތަޢުލީމީ ފަރާތްތަކުން، މިކަމުގެ އަސާސްތައް އެކުލަވާލާފައިވާ ޤަވާޢިދުތަކާ ބައްލަވައި ނިންމަވާފައެވެ.]

އިތުރު ނޯޓް: އިބާރާތް ތަރުޖަމާ ކުރާ ނަމަ، ތަރުޖަމާ ކޮށްލި ”ކުރިއަށްދާ“ ހުރި ހުރިހާ ތަނެއްގައި ”ކުރިއަރުން“ މިގޮތަށް ބަދަލުކުރަންވާނެ. އެހެނީ ބަހުގެ އެހާމެ ނަމޫނާއާ ދިވެހިބަހުގެ ސިފަ ބަލާލުމުން ”ކޮންފިޑިން“ ގެ ބަދަލުގައި ”ކޮންފިޑިން“ ބޭނުންވާނީ. މިހެންވީ ހިސާބުން އެހާބަޑު ބޭނުންކުރާ ބަހެއް ނޫނެވެ. މިހެންކަމުން ތަރުޖަމާ ތަރުޖަމާކުރާ ހިސާބުން ތަރުޖަމާކުރެވޭ ބަހެއް ނަމަ ”ކުރިއަރުވާ“ ބޭނުންކުރަން ބަލާ. ”ކުރިއަރުވާ“ ބޭނުންކުރުމަކީ ނޫނެވެ.

(2)

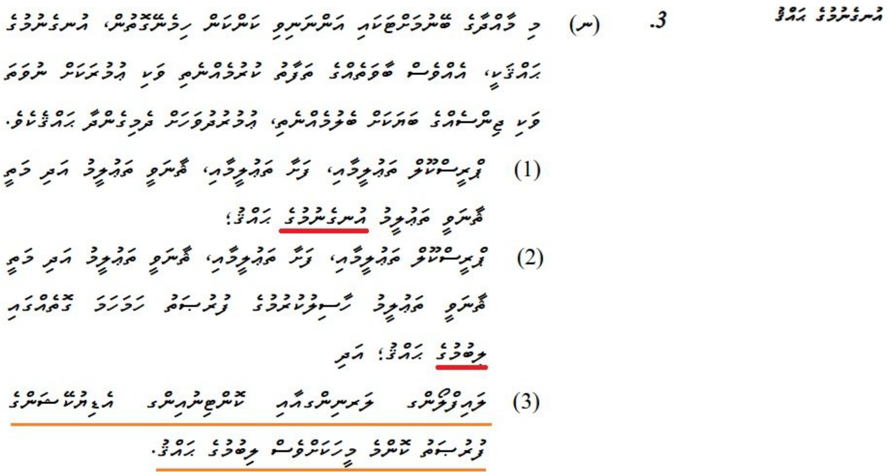
އުނގެނުމުގެ ބަސް

3. (ސ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނޭގޮތުން، އުނގެނުމުގެ ބަހަކީ، އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ތަޢުލީމު ކިޔަވައިދިނުމާއި ވަކި އުޞޫލަކުން ނުވަތަ ވަކި ޑިސިޕްލިނެއްގެ ބާވަތަކަށް ކިޔަވައިދިނުމުގައި، އުނގަނައިދޭނެ ބޭނުންކުރާ ބަހެވެ.

(1) ޕްރީސްކޫލް މަރުޙަލާގައި، ފަށާ މަރުޙަލާގައި، އާސާސީ މަރުޙަލާގައި އަދި މަތީ އާސާސީ މަރުޙަލާގައި އުނގެނުމުގެ ބަސް؛

(2) ޕްރީސްކޫލް މަރުޙަލާގައި، ފަށާ މަރުޙަލާގައި، އާސާސީ މަރުޙަލާގައި އަދި މަތީ އާސާސީ މަރުޙަލާގައި ހާއްސަކުރެވިފައިވާ ދިވެހިބަހާއި ހަމަހަމަ ގޮތުގައި ލިޔުމުގެ ބަސް؛ އަދި

(3) ވޮކޭޝަނަލް ލާރނިންގާއި ކޮންޓިނިއުއިންގް އެޑިއުކޭޝަންގެ ފުރިހަމަ ކޯސްގެ މިހާރުވެސް ލިޔުމުގެ ބަސް.

ހުށަހަޅުއްވާ ފަރާތާ އިސްލާހު:

(ސ) ގެ 1 އުނިކުރުން.

ހުށަހަޅާ ގޮތް: 1 އާއި 2 ގައި ވާ މައިގަނޑު ތަފާތަކީ އުނގެނުމާއި ދިނުމުގެ ތަފާތެވެ. ތަޢުލީމާ ބެހޭ ފުރުޞަތުގައި ތިން ކަމެއް ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ: އެއީ ކަމެއް ހޯދުމަށް access އެއް ހަމަހަމަކަމައި އޮތުމާއި opportunity އެއް ހަމަހަމަކަމައި އޮތުމާއި outcome އެއް ހަމަހަމަކަމައި އޮތުމެވެ. ދިގު ވަރަކަށް ކުރުކޮށްލުމުގެ ގޮތުން، މި އިސްލާހަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާކަމެވެ.

އިތުރު ބަޔާނެއް: ޤާނޫނުގެ ކުރީގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ 3 ވަނަ ބައި އަންނަނިވި ގޮތަށް ބަދަލުކުރަން ހުށަހަޅަމެވެ. ސަބަބު ޝީޓްXXXޝީ ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާނެއެވެ.

(3) އެކި ސަބަބުތަކާ ހުރެ، ގަ އުމުރުފުރާގައި އިސްކޫލުގެ ފުރުޞަތުތަކުން މަހްރޫމްވެފައިވާ މީހުންނަށް، މުޖުތަމަޢުގައި އުޅުމަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ތަޢުލީމު ހޯދުމުގެ ހައްޤު.

(3)

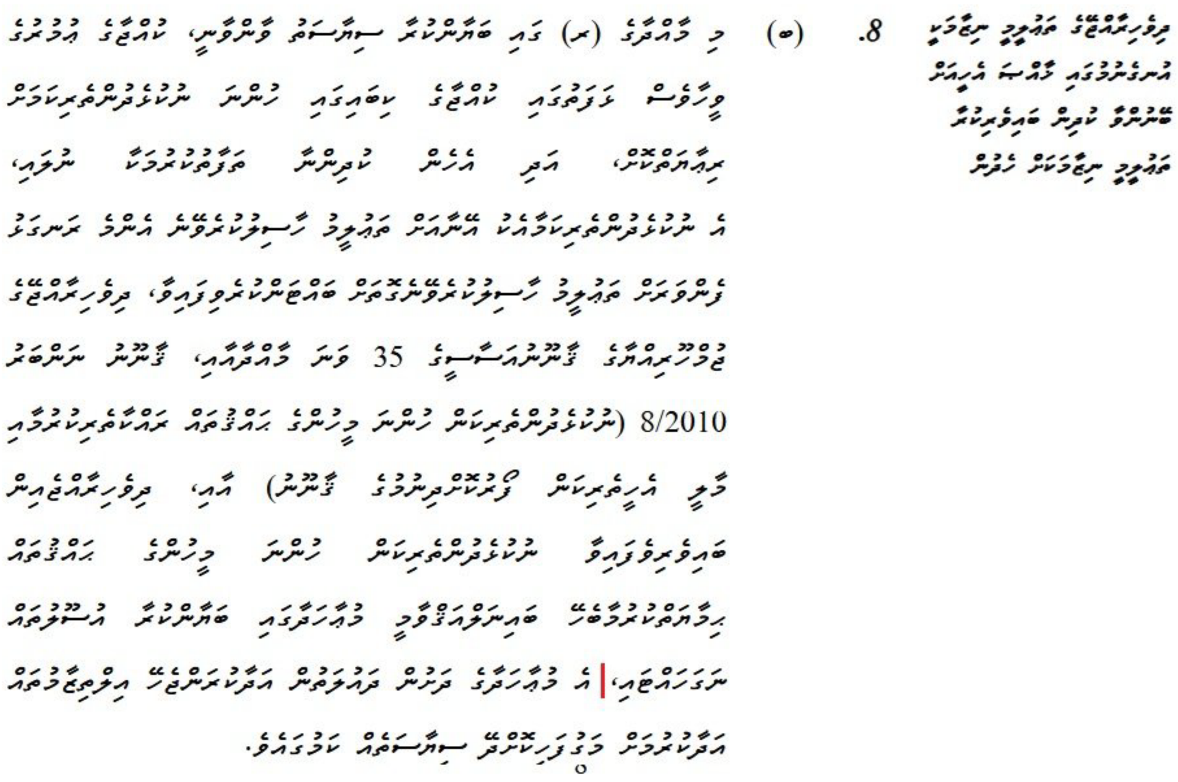

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމަކީ
އުނގެނުމުގައި ހާއްސަ އެހީއަށް
ބޭނުންވާ ކުދިން ބައިވެރިކުރާ
ތަޢުލީމީ ނިޒާމަކަށް ހެދުން

8. (ބ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ސިޔާސަތު ވާންވާނީ، ކުއްޖާގެ އުމުރާ ވީހާވެސް ގާތުގައި ކުއްޖާގެ ކިބައިގައި ހުންނަ ނުކުޅެދުންތެރިކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އަދި އެހެން ކުދިންނާ ތަފާތުކުރުމަކާ ނުލައި، އެ ނުކުޅެދުންތެރިކަމާއެކު އޭނާއަށް ހާސިލުކުރެވޭނެ އެންމެ ރަނގަޅު ފެންވަރަކުން ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރެވޭގޮތަށް ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 8/2010 (ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާއި މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނު) އާއި، ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް ނަގަހައްޓައި، އެ މުޢާހަދާގެ ދަށުން ދައުލަތުން އަދާކުރަންޖެހޭ އިލްތިޒާމުތައް އަދާކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދޭ ސިޔާސަތެއް ކަމުގައެވެ.

ހުށަހަޅުއްވާ ފަރާތާ އިސްލާހު:

މަޖިލީހުގައިވަނީ އިބާރާތް ދިމާކުރުންނާއި ޤާނޫނު ބަހުން ކުރާ މީހުންނަށް އެއް ވަރަށް ބާވަތުގެ ހުވާފަތެއް ގިނަކުރުން، ހުށަހަޅުއްވައި ފަރާތާ ގޮތަކީ އިސްލާހެއް ކަމަށް ފެނެއެވެ.

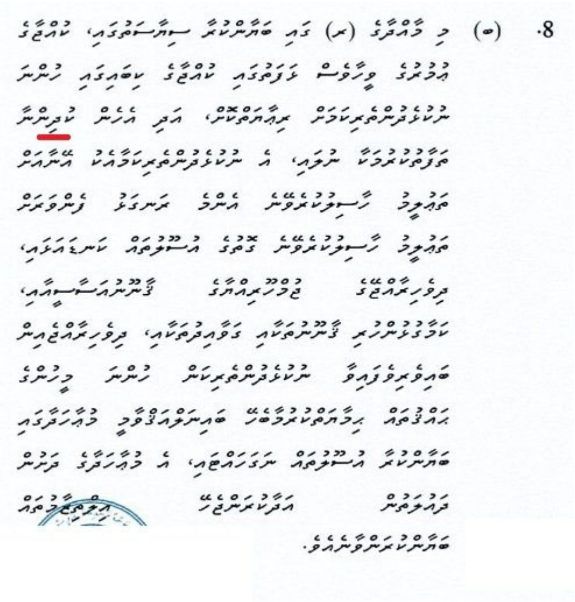

8. (ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ސިޔާސަތުތަކުގައި، ކުއްޖާގެ އުމުރުގެ ފިޒިކަލް ޖަޒުބާތީގައި ކުއްޖާގެ ރިބައިގައި ހުންނަ ނުކުޅެދުންތެރިކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އަދި އޭނާ ކުދިންނާ ތަފާތުކުރުމަކާ ނުލައި، އެ ނުކުޅެދުންތެރިކަމާއެކު އޭނާއަށް ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރުމަށް އެންމެ ރަނގަޅު ފެންވަރަށް ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރުމުގެ ގޮތުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ކަމާގުޅުންހުރި ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް ނަގަހައްޓައި، އެ މުޢާހަދާގެ ދަށުން ދައުލަތުން އަދާކުރަންޖެހޭ އިލްތިޒާމުތައް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(4)

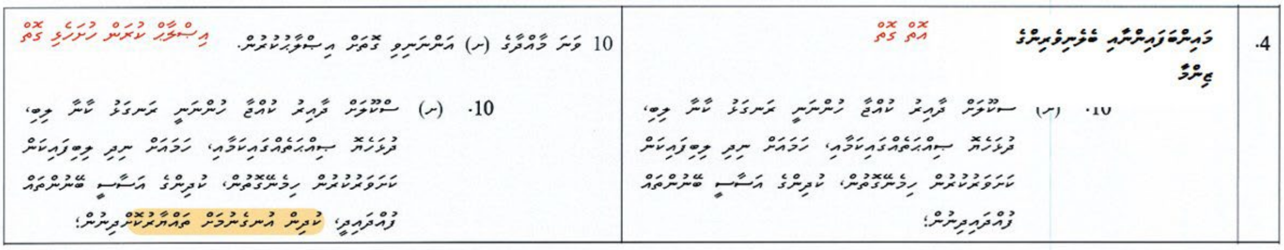

.4	މައިންބަފައިންނާއި ބެލެނިވެރިންގެ ޒިންމާ އޮތް ގޮތް 10. (ހ) ސަލާމަތް ދާއިރު ކުއްޖާ ހުންނަނީ ރަނގަޅު ހާލު ދިރި، ދުޅަހެޔޮ ސިއްޙަތެއްގައިކަމާއި، ހަމައަށް ނިދި ލިބިފައިކަން ކަށަވަރުކުރުން ހިމެނޭގޮތުން، ކުދިންގެ އަސާސީ ބޭނުންތައް ފުއްދައިދިނުން؛	10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. އިސްލާހު ކުރަން ހުށަހަޅާ ގޮތް 10. (ހ) ސަލާމަތް ދާއިރު ކުއްޖާ ހުންނަނީ ރަނގަޅު ހާލު ދިރި، ދުޅަހެޔޮ ސިއްޙަތެއްގައިކަމާއި، ހަމައަށް ނިދި ލިބިފައިކަން ކަށަވަރުކުރުން ހިމެނޭގޮތުން، ކުދިންގެ އަސާސީ ބޭނުންތައް ފުއްދައިދީ، ކުދިން އުނގެނުމަށް ތައްޔާރުކޮށްދިނުން؛

ހުށަހަޅުއްވާ ބަދަލާ އިސްލާހު:

މިއީ ބައިންބަފައިންނާއި ބެލެނިވެރިންގެ ޒިންމާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާއެކެ◌ވެ. އެހެންކަމުން އޮތް ގޮތް މާ ސާފު، ސީދާ ކަމަށް ފެނެއެވެ. ބަދަލު ގެނަސް ނަމަ، ބެލެނިވެރިން ކުދިންގެ ބަދަލުކޮށް ނަމަ ބެލެނިވެރިޔާ އޮތް ތަން ކުދިންގެ އަށް ބަދަލުކުރަން ފެނެއެވެ.

(5)

ހުށަހަޅާފައި ވަނީ މިނިސްޓްރީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ބަޔާންކުރާ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް އިސްލާހެއް ގެނައުމަށެވެ. ތިރީގައިވާ ގޮތަށެވެ.

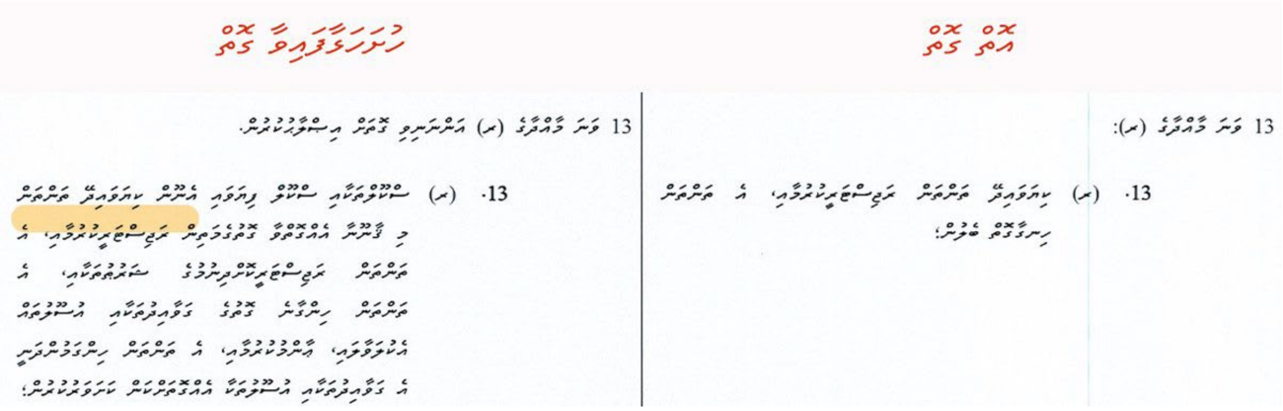

އޮތް ގޮތް	ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތް
13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ):	13 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.
13. (ނ) ކިޔަވައިދޭ ތަންތަން ރަޖިސްޓަރީކުރުމާއި، އެ ތަންތަން ހިނގާގޮތް ބެލުން؛	13. (ނ) ސަރުކާރުގެ ސްކޫލު ފިޔަވައި އެހެން ކިޔަވައިދޭ ތަންތަން މި ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ރަޖިސްޓަރީކުރުމާއި، އެ ތަންތަން ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ ޝަރުތުތަކާއި، އެ ތަންތަން ހިނގާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތައް އެކުލަވާލައި، އާންމުކުރުމާއި، އެ ތަންތަން ހިނގަމުންދާ އެ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށްތޯ ކަށަވަރުކުރުން؛

ހުށަހަޅުއްވާ ފައިވާ އިސްލާހް:

އިސްލާހަށް ބޭނުންވެގެން އުޅޭ ކަމަކީ ހިމެނުމަށް މަތީ ތަޢުލީމުދޭ މަރުކަޒުތައް (ނ) އަށް ގެނައީ އެވެ. އަދުގަސްތު ހުށަހަޅާފައިވާ މާއްދާގެ އެހެން އަސާސީ ގޮތުން (ޕްރައިވެޓް ސްކޫލް) ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމަށެވެ. މި މާއްދާގެ ހުދާ އަސާސީ ވަރަށް ކުރުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ގޮތްތަކެވެ.

13. (ނ) މަދަރުސީ ޢުމުރުފުރާގެ ދަރިވަރުންނަށް އެކި ހުނަރާއި އިލްމު އުނގަންނައިދޭ ތަންތަން ރަޖިސްޓަރީކުރުމާއި، އެތަންތަން ހިނގަމުންދަނީ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށްތޯ ކަށަވަރުކުރުން.

(6)

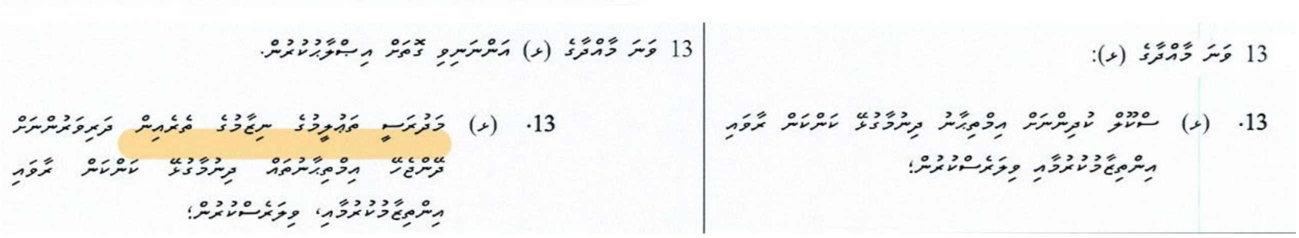

އޮތް ގޮތް	ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތް
13 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ):	13 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.
13. (ރ) ސްކޫލު ކުދިންނަށް އިމްތިޙާން ދިނުމުގެ ކަންކަން ރާވައި އިންތިޒާމުކުރުމާއި، ސެޓްފިކެޓްދޫކުރުން؛	13. (ރ) މަދަރުސީ ތަޢުލީމުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ދަރިވަރުންނަށް ދެވޭ އިމްތިޙާނުތައް ދިނުމުގެ ކަންކަން ރާވައި އިންތިޒާމުކުރުމާއި، ސެޓްފިކެޓްދޫކުރުން؛

ހުށަހަޅުއްވާ ފައިވާ އިސްލާހް:

މި މާއްދާއަށް އިސްލާހް ހުށަހަޅުއްވާ ސަބަބަކީ ކަމަށް ތަޢާރަފުކުރެވުނު މިނިސްޓްރީ ގެ ޖެންޑަރުދާގެ ތަޢުލީމީ ސަބްޖެކްޓް ދެވެނީ، ސެކަންޑަރީ ދަރިވަރުން މަދަރުސީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ބޭރުން ވެސް އިމްތިޙާން ދެވިފައެވެ. ސެކަންޑަރީ ދަރިވަރުން މަދަރުސީ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ބޭރުން ވެސް އިމްތިޙާން ކުރުވަފައެވެ.
އާންމުކޮށް، ތަޢުލީމު އެއް ކުދިން އެއް ގޮތް، ސަރުކާރު ކުރިން ތަފާތު ފެންނަނީ. ބަދަލުކޮށް ގެންނަން ކޮންމެ ބޭނުން ނަމަ، ހުށަހަޅާ ގޮތަށް

(ރ) ސަރުކާރުން ބާއްވާ ސަރުކާރުގެ މަދަރުސީ ނިޒާމުގެ އިމްތިޙާނުތަކާއި އަދި ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ދޭ ކަންކަން ރާވައި އިންތިޒާމު ކުރުމާއި ސެޓްފިކެޓްދޫކުރުން.

(7)

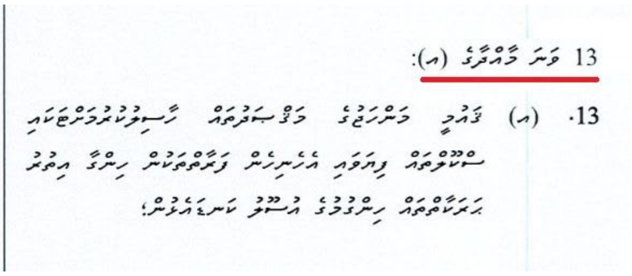

13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ):

13. (ހ) ޤައުމީ މަންހަޖުގެ މަޤްޞަދުތައް ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި ސްކޫލްތައް ފިޔަވައި އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުން ހިންގާ އިތުރު ހަރަކާތްތައް ހިންގުމުގެ އުސޫލު ކަނޑައެޅުން؛

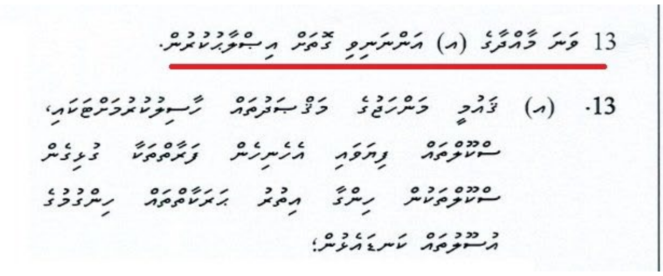

13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

13. (ހ) ޤައުމީ މަންހަޖުގެ މަޤްޞަދުތައް ހާސިލުކުރުމަށްޓަކައި، ސްކޫލްތައް ފިޔަވައި އެހެނިހެން ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ސްކޫލްތަކުން ހިންގާ އިތުރު ހަރަކާތްތައް ހިންގުމުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުން؛

ހުށަހަޅުއްވާ ފައިވާ އިސްލާހު:

ކުރިން އޮތް ގޮތުން، ސްކޫލްތައް ފިޔަވައި އެހެން ތަންތަނުން ހިންގާ ހަރަކާތްތަކުގެ އުސޫލުތައް ވެސް ކަނޑައަޅަން ޖެހެނީ މިނިސްޓްރީ އިންނެވެ. މީގެ މާނައަކީ ޕީ.ޓީ.އޭ އިން ޤުރުއާން މުބާރާތެއް ބާއްވާ ނަމަވެސް، އެ މުބާރާތުގެ އުސޫލުތައް ވެސް ކަނޑައަޅަން ޖެހެނީ މިނިސްޓްރީ އިންނެވެ. ހުށަހަޅާފައިވާ ބަދަލުން މިފަދަ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅަން ޖެހެނީ ސްކޫލްތަކުން ހިންގާ ހަރަކާތްތަކަށް އެކަންޏެވެ. ބޭރު ފަރާތްތަކުން އިންތިޒާމުކުރާ ހަރަކާތްތަކުގެ އުސޫލު ކަނޑައަޅުއްވާނީ ނޫނެވެ. އަދި ކަސްބަތަށް ހިތަދޫމަތަން، ދަރިވަރުން ބައިވެރިވާ ނަމަ، އެހެން ފަރާތަކުން ހިންގާ ހަރަކާތްތަކުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅާނީ ސްކޫލް ބޯޑުން މިނިސްޓްރީ އަށް އަންގަން ވާނެއެވެ. ނޫނީ ބައިވެރިންގެ އިޖާޒަތު އަންނަން ވާނެއެވެ. އަދި ދަރިވަރުންގެ ސަލާމަތަށް ބަލާއެވެ. ބޭރު ފަރާތްތަކުން ހިންގާ ހަރަކާތަކީ ކޮންމެ ޤައުމީ މަންހަޖުގެ މަޤްޞަދުތަކާ ގުޅޭ ހަރަކާތެއް ކަމަށް ވާތީ، އިސްލާހަށް ހުށަހަޅާ ގޮތަކީ:

(ހ) ޤައުމީ މަންހަޖުގެ މަޤްޞަދުތަކާ ގުޅޭ، ސްކޫލްތަކުން ހިންގާ އިތުރު ހަރަކާތްތަކުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމާއި ސްކޫލްތައް ފިޔަވައި އެހެ◌ން ފަރާތްތަކުން ހިންގާ ދަރިވަރުން ބައިވެރިވާ އިތުރު ހަރަކާތްތަކުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅުން.

(8)

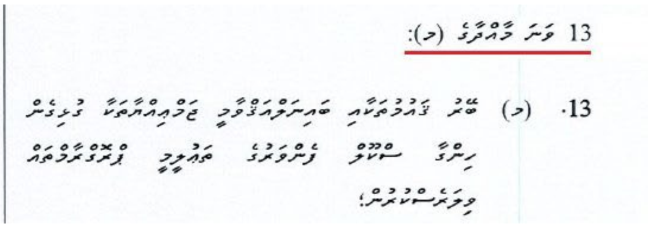

13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ):

13. (ށ) ބޭރު ޤައުމުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާ ގުޅިގެން ހިންގާ ސްކޫލް ޕްރޮގްރާމްގެ ތަޢުލީމީ ޕްރޮގްރާމްތައް ވިލަރެސްކުރުން؛

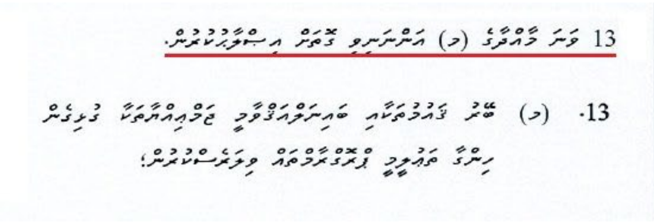

13 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

13. (ށ) ބޭރު ޤައުމުތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާ ގުޅިގެން ހިންގާ ތަޢުލީމީ ޕްރޮގްރާމްތައް ވިލަރެސްކުރުން؛

ހުށަހަޅުއްވާ ފައިވާ އިސްލާހު:

ކުރިން އޮތް ގޮތުން، ވިލަރެސް ކުރުމަށް ހުއްދަ ދިނުމަކީ ސްކޫލް ޕްރޮގްރާމްގެ ތަޢުލީމީ ޕްރޮގްރާމްތަކެވެ. މިހާރު ހުރިހާ ޕްރޮގްރާމްތަކެއް ޕްރޮގްރާމްތައް އެއް ހިމެނޭ. ނަމަވެސް، މިހާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކާ ގުޅިގެން ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތައް ވިލަރެސް ކުރާނީ އެ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން. އިސްލާހަކީ ބަދަލުތަކަކާ ނުގުޅޭ ކަމެކެވެ.

(9)

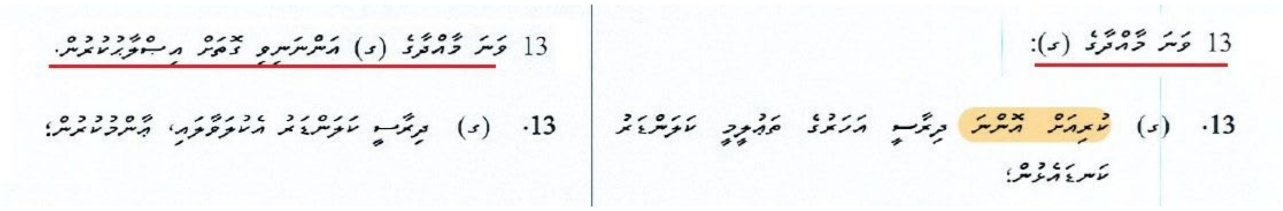

13 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ):

13. (ދ) ކުރިއަށް އޮންނަ ދިރާސީ އަހަރުގެ ތަޢުލީމީ ކަލަންޑަރު ކަނޑައެޅުން؛

13 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން.

13. (ދ) ދިރާސީ ކަލަންޑަރު އެކުލަވާލުމާއި، އާންމުކުރުން؛

ހުށަހަޅުއްވާ ފައިވާ އިޞްލާޙް:

އިޞްލާޙް ރަނގަޅު ކަމަށް ފެނޭ.

(10)

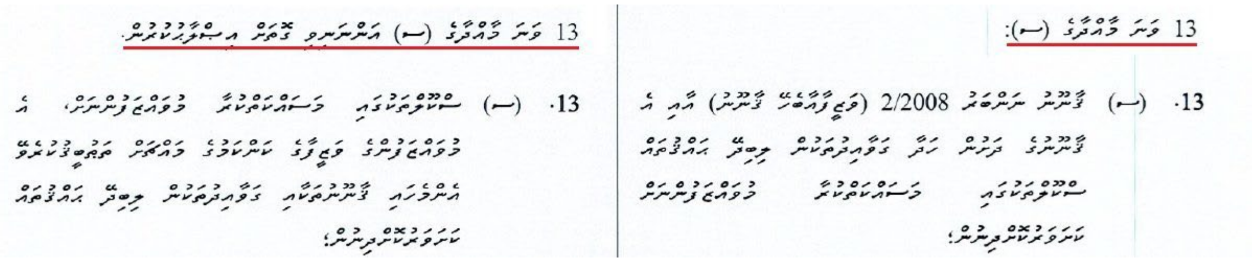

13 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ):

13. (ސ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކުން ލިބިދޭ ޙައްޤުތައް ސްކޫލުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް ކަށަވަރުކޮށްދިނުން؛

13 ވަނަ މާއްދާގެ (ސ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން.

13. (ސ) ސްކޫލުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް، އެ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާގެ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ތަޠްބީޤުކުރެވޭ އެންމެހައި ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުން ލިބިދޭ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކޮށްދިނުން؛

ހުށަހަޅުއްވާ ފައިވާ އިޞްލާޙް:

އިޞްލާޙް ރަނގަޅު ކަމަށް ފެނޭ. ނަމަވެސް تَطبِيق ބަދަލުގައި އެހެން ގޮތަކަށް އިބާރާތްކުރުން ރަނގަޅުވާނެ. މިސާލު "…. މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާއާ ގުޅޭ އެންމެހައި …"

(11)

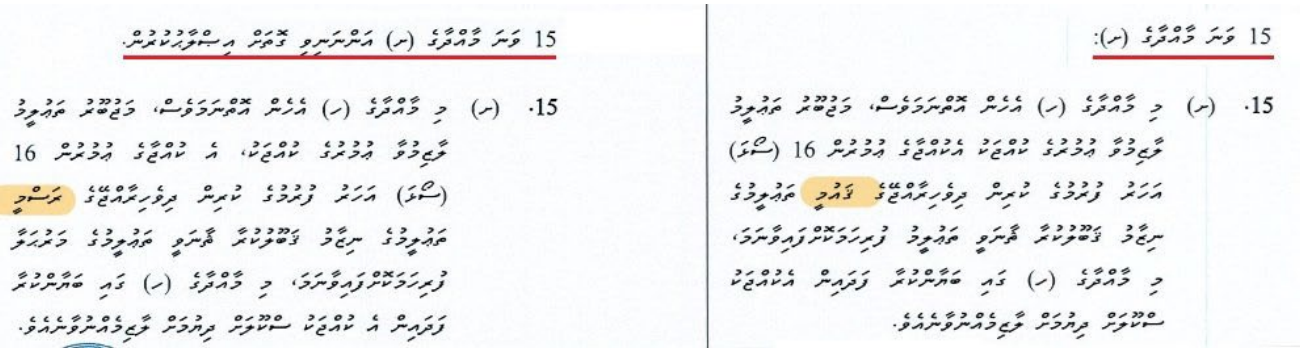

15 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ):

15. (ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު ޙާޞިލުވާ އުމުރުގެ ކުއްޖަކު އެކުއްޖާގެ އުމުރުން 16 (ސޯޅަ) އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ތަޢުލީމުގެ ނިޒާމު ޤަބޫލުކުރާ ސާނަވީ ތަޢުލީމު ފުރިހަމަކޮށްފައިވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން އެކުއްޖަކު ސްކޫލަށް ދިއުމަށް ލާޒިމެއްނުވާނެއެވެ.

15 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން.

15. (ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު ޙާޞިލުވާ އުމުރުގެ ކުއްޖަކު، އެ ކުއްޖާގެ އުމުރުން 16 (ސޯޅަ) އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަސްމީ ތަޢުލީމުގެ ނިޒާމު ޤަބޫލުކުރާ ސާނަވީ ތަޢުލީމު މަރުޙަލާ ފުރިހަމަކޮށްފައިވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން އެ ކުއްޖަކު ސްކޫލަށް ދިއުމަށް ލާޒިމެއްނުވާނެއެވެ.

ހުށަހަޅުއްވާ ގައިވާ އިޞްލާޙު:

މި އިޞްލާޙު ޤާނޫނުގެ ކުރިން ފެނުނެވެ. ނަމަވެސް، އިބްތިދާއީގައި މަސްއޫލިއްޔަތު ހިމެނުނެވެ. މަސްއޫލިއްޔަތު ދެނެގަތުމުގައި، ހިސާބުކުރީމާ ޤާނޫނުގެ 14 ވަނަ މާއްދާ އާއި 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިސްލާހު ގެނެސްފައެވެ. އެ ތިރީގައި އޮވެއެވެ:

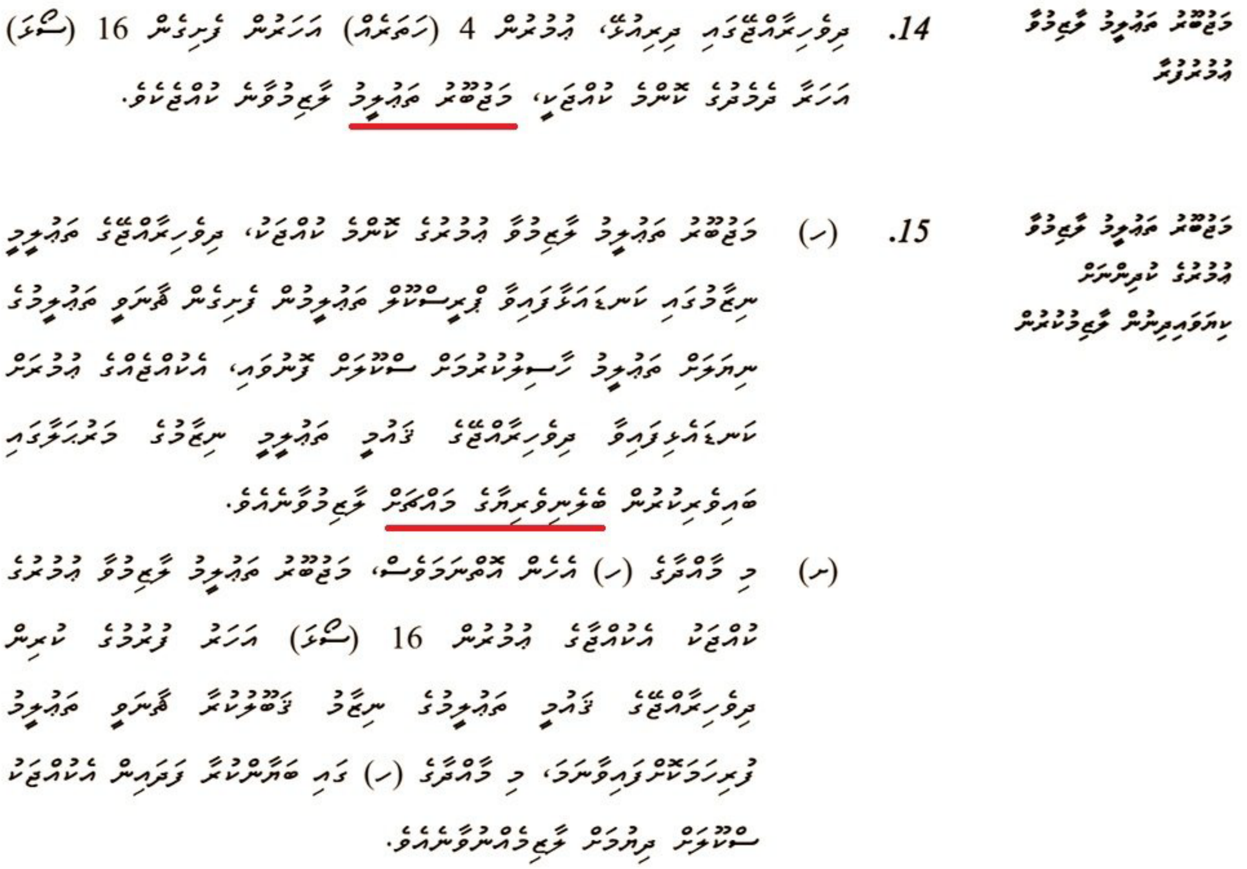

މަދްރަސީ ތަޢުލީމު ލާޒިމުވާ
އުމުރުފުރާ

14. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ، އުމުރުން 4 (ހަތަރެއް) އަހަރުން ފެށިގެން 16 (ސޯޅަ) އަހަރާ ދެމެދުގެ ކޮންމެ ކުއްޖަކީ، މަދްރަސީ ތަޢުލީމު ލާޒިމުވާން ކުއްޖެކެވެ.

މަދްރަސީ ތަޢުލީމު ލާޒިމުވާ
އުމުރުގެ ކުދިންނަށް
ކިޔަވައިދިނުން ލާޒިމުކުރުން

15. (ހ) މަދްރަސީ ތަޢުލީމު ލާޒިމުވާ އުމުރުގެ ކޮންމެ ކުއްޖަކު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕްރީސްކޫލް ތަޢުލީމުން ފެށިގެން ސާނަވީ ތަޢުލީމުގެ ނިޔަލަށް ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރުމަށް ސްކޫލަކަށް ފޮނުވައި، އެކުދިންގެ އުމުރަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގެ މަރުޙަލާތަކުގައި ބައިވެރިކުރުން ބެލެނިވެރިންގެ މައްޗަށް ލާޒިމުވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މަދްރަސީ ތަޢުލީމު ލާޒިމުވާ އުމުރުގެ ކުއްޖަކު އެކުއްޖާގެ އުމުރުން 16 (ސޯޅަ) އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ތަޢުލީމީ ނިޒާމު ޤަބޫލުކުރާ ސާނަވީ ތަޢުލީމު ފުރިހަމަކޮށްފައިވާނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން އެކުއްޖަކު ސްކޫލަށް ދިއުމަކީ ލާޒިމުކަމެއްނޫނެވެ.

އެންމެ ފަހުގެ މަސައްކަތުގައި، މި ބިލުގައި ހިމެނިފައިވާ ނިސްބަތުން، މަދްރަސީ ތަޢުލީމު އުމުރުފުރާ ދަށްކުރެއްވުމެވެ. އެ އުމުރު ފުރަތަމަ ތަރައްޤީވެފައިވާ އެއްވެސް ޤައުމެއްގައި ހިނގާ އުމުރުފުރާ ނޫނެވެ. ފިންލޭންޑް، ޖަޕާން، އޮސްޓްރޭލިއާ ފަދަ ތަރައްޤީވެފައިވާ ޤައުމުތަކުގައި ވެސް ބަލައިލެވުނެވެ. ސިންގަޕޫރުގައި ވަނީ މަދްރަސީ ތަޢުލީމު ދޭން ފެށޭނީ 6 އަހަރު ފުރި، 15 އަހަރު ނުފުރޭ ކުދިންނަށް ކަމަށެވެ. އިނގިރޭސި ވިލާތުގައި ވަނީ، 5 ވަނަ އުމުރުން ދުވަހުން ފަށާ 16 އަހަރު ނުފުރޭ ކުދިންނަށެވެ. އޮސްޓްރޭލިއާ ގައި އަދި ފިންލޭންޑްގެ ޤާނޫނުގައިވެސް ވަނީ 6 އަހަރުން ފުރާ ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، މަދްރަސީ ތަޢުލީމުގެ ދައުރު، ޚާއްޞަކޮށް ފުރަތަމަ މާ ބޮޑަށް އަވަސްކުރަން ފެނުނެވެ. އެ ދައުރުތަކާ އަދާ ބަރާބަރު ވަސީލަތްތަކާއި މަޖާ އިތުރެވެ.

ދެވަނަ މައްސަލައަކީ، މިހާރު ހިނގަމުންދާ ޤާނޫނުގައި، މަދްރަސީ ތަޢުލީމު ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ، ޖެހިގެން ކުރާފައި ވަނީ، ބޮޑު ޖަމާޢަތްތަކެވެ. ސަރުކާރުގެ ތަރުތީބުތަކެވެ. ފަރާތްތަކުގައި މަދްރަސީ ތަޢުލީމު އަދި މާއްދާގައި ބުނާ ކަމުގައި ވެއެވެ. ނަމަވެސް މާއްދާގައި އެ އެއްގޮތަށް ބަޔާން ކޮށްފައި ނުވެއެވެ. މަދްރަސީ ތަޢުލީމު އަހަރަކު ދޭނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ، ސިޔާސަތު ޤާނޫނުގައެވެ. ދިވެހި ޤާނޫނުގައި ބަދަލު ކަނޑައަޅާ ވެސް ޤާނޫނު ހިނގާނީ ބަދަލުކުރެވޭނީ. ސިޔާސަތު ޤާނޫނުގައި، ޤާނޫނު ހިނގާނީ ސިޔާސަތުތަކުގެ ތަރުތީބުން ކަން ކަނޑައެޅިގެން ފާހަގަކޮށްފައި ވެއެވެ.

މަތީގައިވާ ކަންކަން ދިރާސާކޮށްގެން، 14 ވަނަ މާއްދާ، އަދި 15 ވަނަ މާއްދާ އުނިކުރުމަށް ގޮތް، އަލުގައި ނަޒަރުސާނީ ކުރެއްވުމަށް، ތިޔަބޭފުޅުންގެ ސަމާލުކަން ހޯދަމެވެ.

14. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން، އުމުރުން 6 އަހަރު ފުރި، 15 އަހަރު ނުފުރޭ ކޮންމެ ކުއްޖަކީ މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު ޙާޞިލުކުރަންޖެހޭ ކުއްޖެކެވެ. [މިގޮތަށް ލިޔުމުން، ވަކި ދިރާސީ އަހަރަކު އުމުރުން 6 އަހަރު ފުރޭ ނަމަ، އެ ދިރާސީ އަހަރު ފެށޭއިރު އެކުއްޖާ ކިޔަވަން ފަށާނެއެވެ. މި ޕޮއިންޓް ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި ވަކިން ފާހަގަކޮށްފައި ވެއެވެ.]

15. (ހ) މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު ޙާޞިލުކުރާ ޢުމުރުގެ ކުދިންގެ ކޮންމެ ކުއްޖަކު، އެ ކުއްޖެއްގެ އުމުރާއި ގާބިލިއްޔަތާއި ހުނަރާ އެކަށީގެންވާ މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު، ސަރުކާރުން ފޯރުކޮށްދީގެން ނުވަތަ އެހެން ވެސް ގޮތަކަށް އެކުއްޖަކަށް އުނގަންނައިދިނުން ބެލެނިވެރިޔާގެ މަސްއޫލު ވާޖިބުވާނެއެވެ.

15. (ށ) މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު ފޯރުކޮށްދިނުން ދައުލަތުގެ ކުރެއްވުމަށް، އެ ކުއްޖެއްގެ ބެލެނިވެރިޔާގެ ކުށްވެރިވާނެ އެވެ.

15. (ނ) އުމުރުން 16 އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން، ކުއްޖަކު މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު ދޫކޮށްލުމަކީ ކަން، މިނިސްޓަރު ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކުން ސާބިތުކޮށްދީފިނަމަ، ސަލާމަތީގޮތުން ނުރައްކާތެރިނޫން އެ ކުއްޖާ އެކަށީގެންވާ މަސައްކަތްތަކުގައި ގެންގުޅެވިދާނެ އެވެ.

15. (ރ) މަޖުބޫރު ތަޢުލީމުދިނުމުގައި، ޤައުމީ މަންހަޖުގެ ތެރެއިން، މިނިސްޓަރު ކަނޑައަޅާ ސަބްޖެކްޓް ނުވަތަ އާޓް ބަހަށް ކުދިންނަށް، ކުދިންނާ، އުނގެނުމުގެ ދާއިރާތައް ފުޅާކުރެވިދާނެއެވެ. [ދިސާ ފަރުމާކުރެވިފައި، މަޖުބޫރު ތަޢުލީމުގައި މަންހަޖުގެ ބޭރުން ވެސް ކަސްރަތު ފަދަ ހަރަކާތްތަކެއް ހިމެނޭނެއެވެ.]

(12)

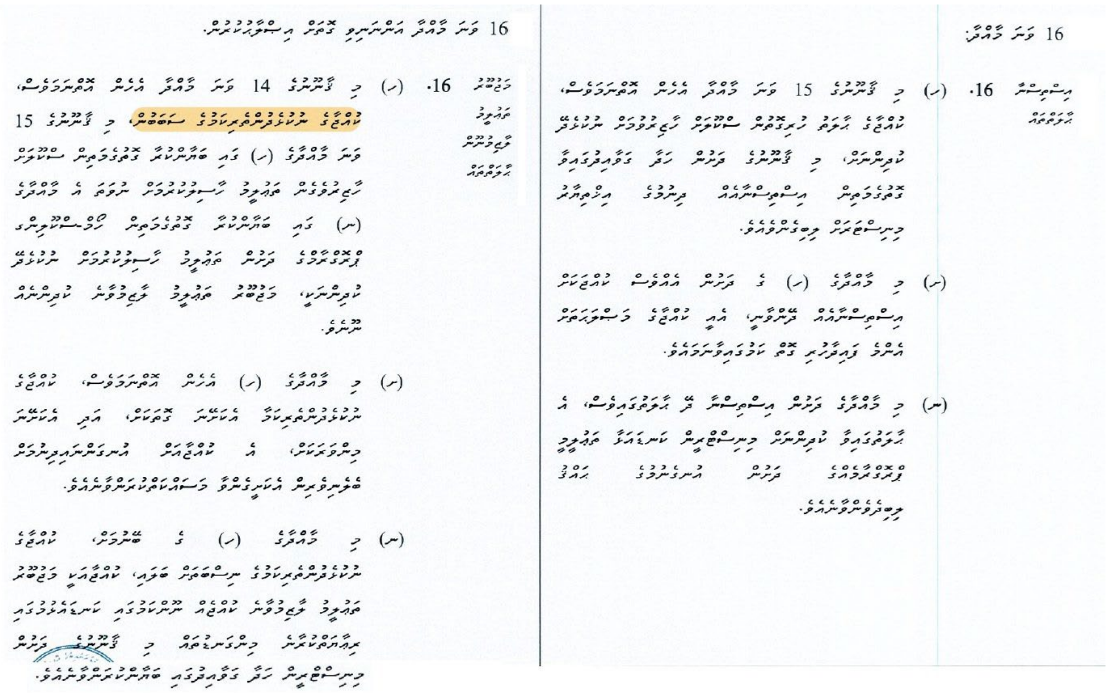

ހުށަހަޅުއްވާ ބަދަލާ އިސްލާހު:

އިސްލާހަށް ވުރެ ކުރިން އޮތް ގޮތް ރަނގަޅުކަމަށް ފެނެއެވެ. ކުއްޖަކު ސްކޫލަށް ނުގޮސް ނުވިދާނެ އެތައް ކަމެއް މެދުވެރިވެދާނެއެވެ. ނުކުޅެދުންތެރިކަމާ ގުޅޭ ބައެއް ކުދިން ތަފާތުވެދާނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ހަމަ ސުވާލުގައި އަދި ހަމަހަމަކަން ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރިނަމަ ކުދިންތަކަށް އޮޅި ވިސްނުމަށް ދަތިވެދާނެއެވެ. މިސާލަކަށް، ބަލިވެގެންވާ އަދި ކުރީ ކުއްޖަކު، ޝަރުޢީގައި އަދި ރަނގަޅަށް ދަސްކުރުމަށް ކަމަށް ބެލުމަށް ސުވާލުގައި ނުކުޅެދުންތެރިކަމެވެ. އެހެންކަމުން، އިސްކޫލަށް ދާން ބޭނުންނުވާ ކަމެވެ، އިސްލާހަށް ވުރެ ކުރިން އޮތް ގޮތް ރަނގަޅުކަމަށް ފެނެއެވެ.

(13)

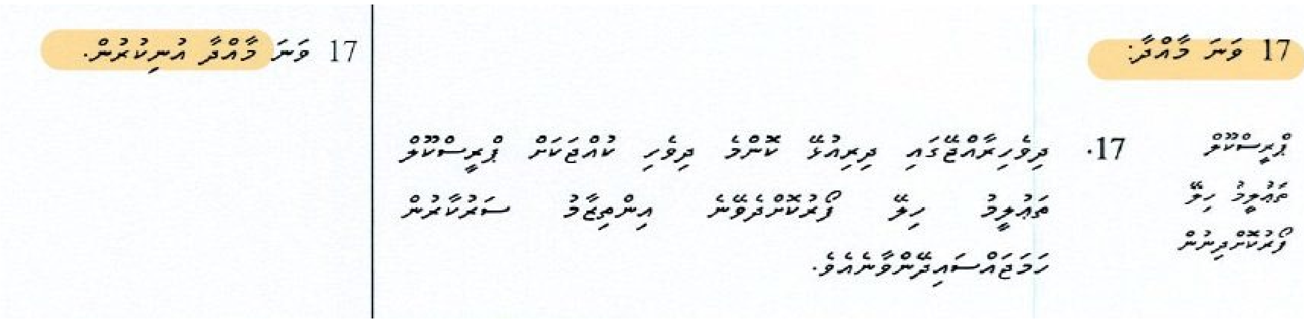
17 ވަނަ މަޝްޤު އުނިކުރުން.

17 ވަނަ މަޝްޤު:

ހުށަހަޅުއްވާ ބަދަލާ އިސްލާހު:

މިއީ ރަނގަޅު އިސްލާހެއް ކަމަށް ފެނެއެވެ. މައްސަލައާ ގުޅިގެން އެއް 18 ވަނަ މަޝްޤުއަށް މި ބައި ގެން ގޮސްފައިވާ ކަމެވެ. މަޢުލޫމާތު އެންމެ ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތުގައި ފޮތް ބެލި ސުވާލު ހިލޭ ފޯރުކޮށްދޭފަދަ ގޮތަކަށް ބަލައިދިނުމަށް އެދެމެވެ. ޖަވާބުގެ ފޯރުކޮށްދިނުމާ ބެހޭ އިތުރު ހަމަ ކުރާ ކަމެއް، ފޯރުކޮށްދޭ އުސޫލުތަކާ ކަމެވެ. ކުރީގެ މަތީގައި ފަތުރާ ސުވާލު ހޯދުމަށް ފުރުސަތު ލިބުމެވެ. މަތީގެ ޖަވާބުތަކުން އެކުލެވިގެންވާ ބައިތަކެއް ނަމަ، ޖަވާބުތަކުގެ ބަދަލުގައި ޖަވާބުތައް އެކުލެވިގެން ފަހުން ދެއްވާނެއެވެ. މިހާރު ވެސް މުޅިފޮތުން ދަސްކުރުމާ ދިވެހި ބަހުގެ ލިޔުން ވެސް ނުދިމާވާނެއެވެ.

(14)

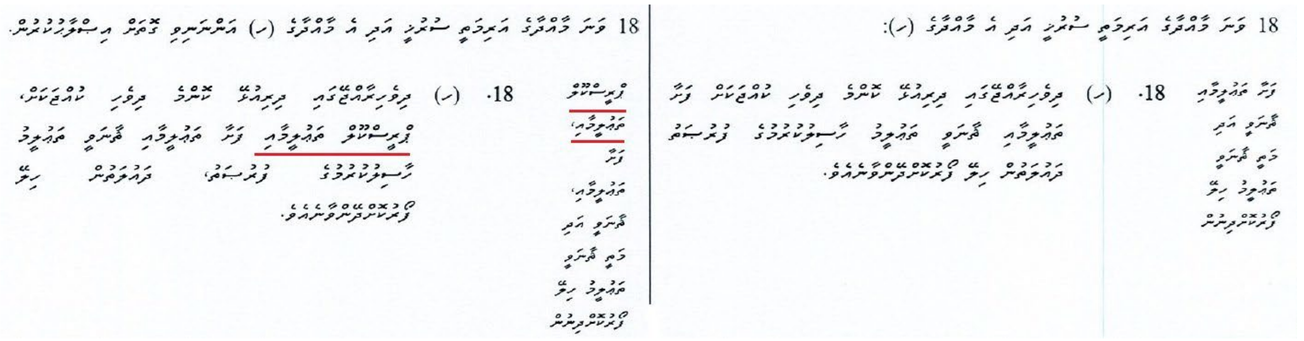

ހުށަހަޅުއްވާ ފައިވާ އިސްލާހް:

މިއީ ރަނގަޅު އިސްލާހެއް ކަމަށް ފެނެއެވެ. މައްސަލައަކީ [illegible] އޮތީ 18 ވަނަ މާއްދާއަށް މި ބައި ގެން ގޮސްފައިވާ ކަމެވެ. ތަޢުލީމު ގޮތުން އަސްލު ކުރިއަރާފައިވާ ޤައުމުތަކުގައި ވެސް ގްރޭޑް ބާރަ ހިލޭ ފޯރުކޮށްދެވޭނީ ގޮތަކަށް ޤާނޫނުތަކުގައި ނުކުރެއެވެ. ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުގައި މިކަން ހިމެނުމުން ދޫކުރާ ކަމަކީ، ޤާނޫނަކީ އުމުރުމަރުޙަލާ ކުރިން ނުވާ ނޫން ކަމެވެ. ތަންފީޛުކުރަން އުސޫލުތަކާއި އެގޮތުން ނަމަ، ތަންފީޛުކުރާ ކުރި ޤާނޫނުތަކުގައި އިސްލާހުތަކަށް ފާސްކުރެވިފައި މިހާރު ވެސް މުއްދަތުގައި ތަޢުލީމީ ނިޒާމު ތަރައްޤީކުރުމަށް ވެސް ފުރުޞަތު ދެވިގެންނެވެ.

ސިންގަޕޫރާއި މެލޭޝިއާއި ސްރީ ލަންކާގައި ޕްރައިމަރީ ދަރަޖައިން ހިލޭ ތަޢުލީމު ދޭއިރު ސަރުކާރުން ޖިންސަކަށް، އެސްޓޯނިއާ، އިނގިރޭސި ފިންލޭންޑްގައި ބައެއް ގްރޭޑްތަކަށް ހިލޭ އޮވެއެވެ. މީގެ ތެރެއިން ތަޢުލީމުގައި އެއްވަރު ސްކޫލް ވަނަ އަހަރުގެ ކުރީ އަހަރުތަކެވެ.

(15)

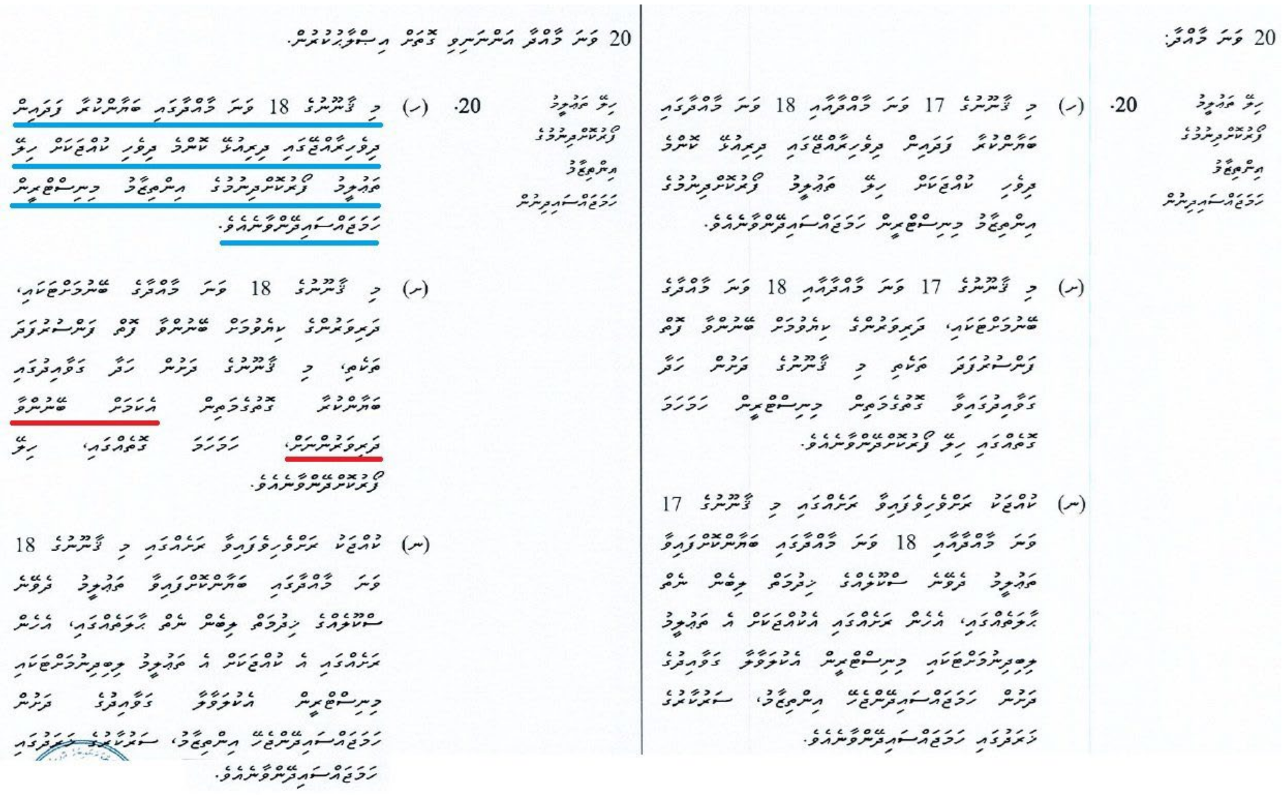

20 ވަނަ މާއްދާ:	20 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.
ހިލޭ ތަޢުލީމު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސައިދިނުން 20. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއާއި 18 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ވަރައިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ދިވެހި ކުއްޖަކަށް ހިލޭ ތަޢުލީމު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އިންތިޒާމު މިނިސްޓްރީން ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.	ހިލޭ ތަޢުލީމު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސައިދިނުން 20. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ވަރައިން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ދިވެހި ކުއްޖަކަށް ހިލޭ ތަޢުލީމު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އިންތިޒާމު މިނިސްޓްރީން ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.
(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއާއި 18 ވަނަ މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ދަރިވަރުންގެ ކިޔެވުމަށް ބޭނުންވާ ފޮތް ފަންސުރުފަދަ ތަކެތި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މިނިސްޓްރީން ހަމަހަމަ ގޮތެއްގައި ހިލޭ ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.	(ށ) މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ދަރިވަރުންގެ ކިޔެވުމަށް ބޭނުންވާ ފޮތް ފަންސުރުފަދަ ތަކެތި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެމަތިން އާދައިން ބޭނުންވާ ދަރިވަރުންނަށް، ހަމަހަމަ ގޮތެއްގައި، ހިލޭ ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.
(ނ) ކުއްޖަކު ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރާ ތަނެއްގައި މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއާއި 18 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަޢުލީމު ދިނުމަށް ސްކޫލްތަކަށް ހިނގާ ޚަރަދު ނޫން ޚަރަދުތަކަށް، އެކަން ނުކުރެވޭ އެ ތަޢުލީމު ލިބިދިނުމަށްޓަކައި ދިރިއުޅޭ އަތޮޅުގައި ގާއިމުކުރާ ދަރިން ހަރަދުކުރާ އިންތިޒާމު، ސަރުކާރުގެ ހަރަދުގައި ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.	(ނ) ކުއްޖަކު ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރާ ތަނެއްގައި މި ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަޢުލީމު ދިނުމަށް ސްކޫލްތަކަށް ހިނގާ ޚަރަދު ނޫން ޚަރަދުތަކަށް، އެކަން ނުކުރެވޭ އެ ތަޢުލީމު ލިބިދިނުމަށްޓަކައި ދިރިއުޅޭ އަތޮޅުގައި ގާއިމުކުރާ ދަރިން ހަރަދުކުރާ އިންތިޒާމު، ސަރުކާރުގެ ހަރަދުގައި ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.

ހުށަހަޅުއްވާ ފައިވާ އިސްލާހް:

1. 18 ވަނަ މާއްދާގައި (ހ) ގައިވާ ވާހަކަ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނަމަ، މި މާއްދާގައި ގޮތެއްގައިވާ އެއް އިބާރާތުން އެ ވާހަކަ ގެނައުމަކީ ރަނގަޅުވާނެއެވެ.
2. ކުރިން ޤާނޫނުގައި އޮންނަ ގޮތުން، ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ހިލޭ ފޯރުކޮށްދޭން ޖެހެއެވެ. މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެނަމަ،

ޕްރޮގްރާމުން ދޭހޭ އެކަމަކު ނުވަތަ އެހީ ގޮތުގައި ބޭނުންވާ ކަމަށް ފެންނަ ކަމަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެއެވެ. މިއީ ޤާނޫނަކުން ގެނެސްދޭން ވަރަށް ބޮޑު ބަދަލެކެވެ.

(16)

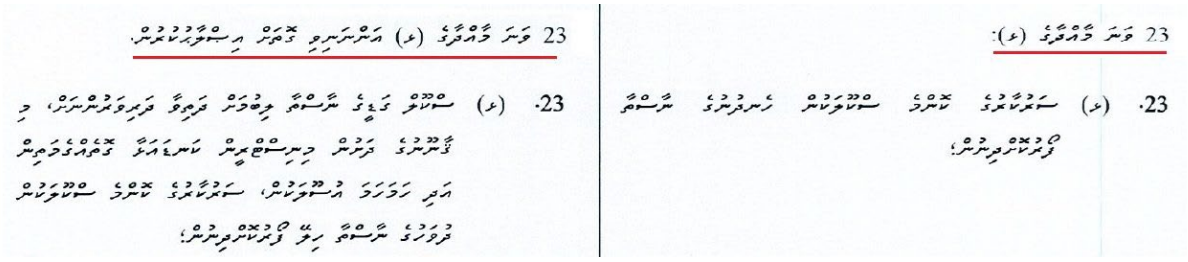

23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ):

23. (ހ) ސަރުކާރުގެ ކޮންމެ ސްކޫލްތަކުން ހެނދުނުގެ ނާސްތާ ފޯރުކޮށްދިނުން؛

23 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

23. (ހ) ސްކޫލް ގޭޓުގައި ނާސްތާ ލިބެން ދެވޭ ދަރިވަރުންނަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ ގޮތެއްގެމަތިން އަދި ހަމަހަމަ އުސޫލުން، ސަރުކާރުގެ ކޮންމެ ސްކޫލްތަކުން ހެނދުނުގެ ނާސްތާ ހިލޭ ފޯރުކޮށްދިނުން؛

ހުށަހަޅުއްވާ ޚިޔާލާ އިސްލާހު:

(1) ފުރަތަމަ މައްސަލައަކީ، "ހެނދުނު"ގެ ނާސްތާ ކިޔާ ކަމެވެ. ދިވެހި ބަސްފޮތުގައި ވެސް، އަދި އާދައިގެ ބަހުގައި ވެސް ނާސްތާ ކިޔަނީ ހެނދުނުގެ ކެއުމަށެވެ. އެހެންކަމުން، ހެނދުނު ނާސްތާ ކިޔުމުގެ ބޭނުމެއް ނެތެވެ. އަދި މި ލަފުޒުން އެހެން އިބާރާ ކުރަން އިޝާރާތެއް ނުކުރެއެވެ.

(2) ދެވަނަ ކަމަކީ، "ސްކޫލް ގޭޓުގައި ނާސްތާ ލިބެން" އޮންނަ އުޞޫލެވެ. މިއީ ކޮން ވާހަކައެއް ތޯއެވެ؟ އިބްތިދާއީ ފިޔަވަހީގެ ބައެއް ސްކޫލްތަކުގައި، ބައެއް ކުދިންނަށް ނާސްތާ ދެއެވެ. އެހެނީ ގޭގައި ސްކޫލް ފެށުމުގެ 30 މިނެޓް ކުރިން އަންނަނީއެވެ. ސްކޫލް ގޭޓުގައި ބައެއް ކުދިންނަށް ނާސްތާ ދިނުމަކީ ބައެއް ދަރިވަރުންގެ ފިކުރަށް ގެއްލުން ކަމެކެވެ.

(3) ޙަޤީޤަތުގައި ވެސް މާ ފުރިހަމަ ޤައުމުތަކުގައި ވެސް، ސްކޫލް ދަރިވަރުންނަށް ގެންދިޔަ ކާއެއް ދެއެވެ. ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި ހިލޭ ދަރިވަރުންނަށެވެ. މިފަދަ ޤައުމުތަކުގެ ތެރެއިން ސްވީޑަން، ފިންލޭންޑް، ކޮރެއާ، ކެނެޑާ ފަދަ އިންޑިޔާގެ ބައެއް ސްޓޭޓްތައް ހިމެނެއެވެ. އެހެންކަމުން، އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތަކީ ގެންދާ ކާއެއް ދިނުމެވެ. [ސްވީޑަންގައި ގެންދާ ކާއެއް ދެނީ މެންދުރު އެވެ]. ނާސްތާ ދިނުމަކީ ވަރަށް މަދު ޤައުމެއްގައި ކުރާ ކަމެކެވެ.

(4) މަތީގައިވާ ކަންކަމުން ވިސްނުމަށް ފަހު، މި މާއްދާއަށް ހުށަހަޅާ އިސްލާހު ތިރީގައި އޮވެއެވެ.

(ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުގެ ސްކޫލްތަކުގައި ކިޔަވާ ދިވެހި ދަރިވަރުންގެ ތެރެއިން ދައްކަމަށް، މިނިސްޓްރީއަށް ފެންނަ ގޮތެއްގައި، އެކަށީގެންވާ ކާނާ ނުލިބޭ ކަމަށް ފެންނަ ނަމަ، އެ ކުދިންނަށް، އެއްވެސް އަގެއް ނުލައި، ހެނދުނުގެ ނާސްތާ/އަދި މެންދުރުގެ މިންވަރު ކާއެއް ފޯރުކޮށްދިނުން ވާނެއެވެ. (ށ) މިގޮތުން ދޭ ކާތަކެތީގައި ހިމެނެން ޖެހޭ ވިޓަމިނާއި ޕްރޮޓީން ފަދަ ގޮތުގެ އުސޫލު މިނިސްޓްރީން ޝާއިޢުކުރާ ގަވާއިދުން ކަނޑައަޅަން ވާނެއެވެ.

(5) ޙަޤީޤަތުގައި ގެންދާ ކާއެއް ދިނުން ކުރިއަށް އަރާއިރު ހަރަދުކުރާ ފުށުއަރާ ކަން އެ◌ެވެ. އެހެންކަމުން، ސްކޫލްތަކުގައި އިމާރާތް ކުރާއިރު ބޮޑު ކާ ކާތަކެތި ތައްޔާރުކުރެވޭ ބަދަލުގައި ތައްޔާރުކުރުމާ ޚަރަދު ގެންނަން ޖެހޭނެއެވެ. މިކަން ކުރުމަށް އެހެން ބަޖެޓުގެ ޚަރަދުތަކުން، ބަޖެޓްގައި ހިމެނޭ ބަދަލުތަކެވެ. މިހެން ކުރުމުން ހިމެނޭ ދަރިވަރުން އެއްވެސް ފަސޭހަކަމެއް ގެއްލިގެނެއް ނުދާނެއެވެ. ކާ ބަޖެޓު މިން ކުރުމަށް، ފުރިހަމަ ކުރިމަތިލާ ދަރިވަރުން ކުރުން ގެއްލޭ ގޮތެއްނުވެ.

(17)

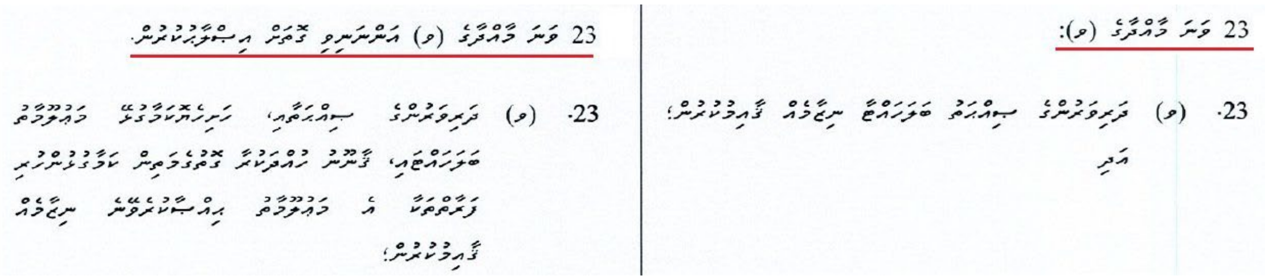

23 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ):

23. (ވ) ދަރިވަރުންގެ ސިއްހަތު ބަލަހައްޓާ ނިޒާމެއް ޤާއިމުކުރުން؛ އަދި

23 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

23. (ވ) ދަރިވަރުންގެ ސިއްހަތާއި، ހަށިހަރުދަނާކަމާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު
ބަލަހައްޓައި، ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ގޮތުގެމަތިން ކަމާގުޅުންހުރި
ފަރާތްތަކާ އެ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމުގެ ނިޒާމެއް
ޤާއިމުކުރުން؛

ހުށަހަޅުއްވާ ފާއިދާ އިސްލާހު:

ކުރީގައި އޮތް ގޮތް ވެސް ރަނގަޅެވެ. އެއީ ޤާނޫނުގައި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ނުހިމެނޭނެތީ އެވެ. [illegible] [illegible] ނިޒާމުތަކު ބުނުމުން އޭގައި ހިމެނޭ ބައިތައް އަނގަބަސްއެވެ. ވަކިވަކިން ލިޔާނަމަ، ބައެއް އުނިވުމެއްވާނެއެވެ. ފުރިހަމަކޮށް ލިޔަން ދަތިވެދާނެއެވެ.

(18)

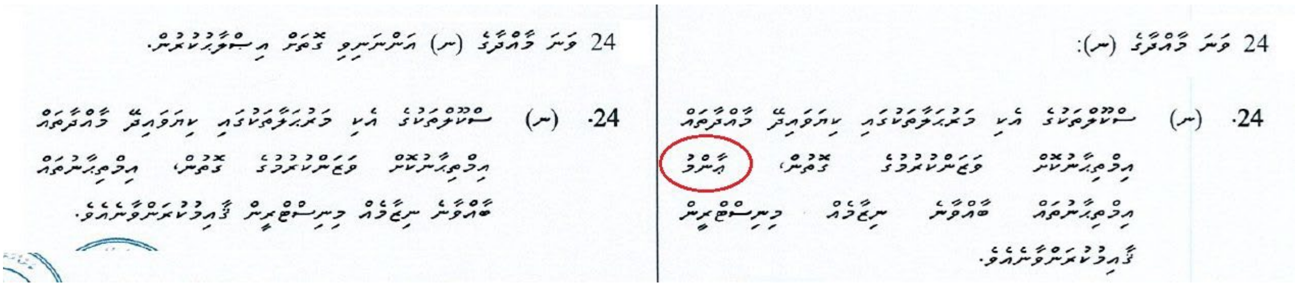

24 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ):

24. (ނ) ސްކޫލްތަކުގެ އެކި މަރުހަލާތަކުގައި ކިޔަވައިދޭ މާއްދާތައް
އިމްތިހާނުކޮށް ވަޒަންކުރުމުގެ ގޮތުން، އާންމު
އިމްތިހާނުތައް ބާއްވާން ނިޒާމެއް މިނިސްޓްރީން
ޤާއިމުކުރަންވާނެއެވެ.

24 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

24. (ނ) ސްކޫލްތަކުގެ އެކި މަރުހަލާތަކުގައި ކިޔަވައިދޭ މާއްދާތައް
އިމްތިހާނުކޮށް ވަޒަންކުރުމުގެ ގޮތުން، އިމްތިހާނުތައް
ބާއްވާން ނިޒާމެއް މިނިސްޓްރީން ޤާއިމުކުރަންވާނެއެވެ.

ހުށަހަޅުއްވާ ފާއިދާ އިސްލާހު:

ހުށަހެޅުން ރަނގަޅު ކަމަށް ފެނެއެވެ. އެއީ ރާއްޖޭގެ ހާލަތުގައި އާއްމު އިމްތިހާނު ކިޔަވަނީ ސްކޫލްތަކުގައި އާއްމުކޮށް ނުވޭ، އާއްމު ބައްދަލުން ބައިވެރިވާ އިމްތިހާނުތަކެކެވެ.

(19)

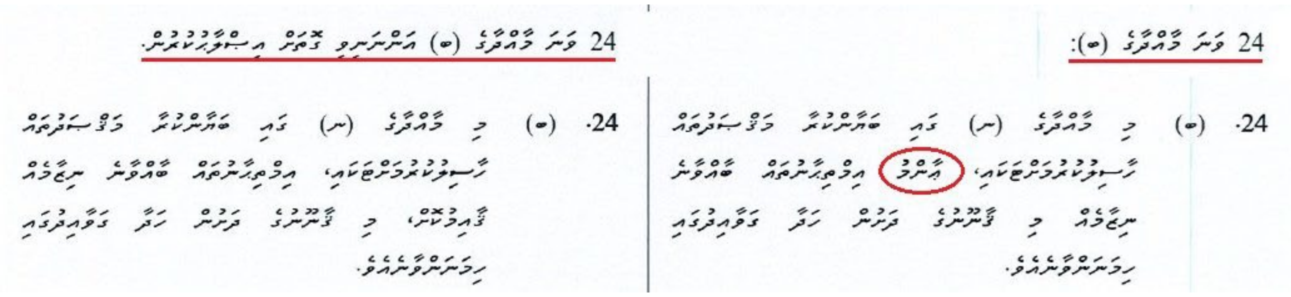

24 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ):

24. (ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަޤްސަދުތައް
ހާސިލްކުރުމަށްޓަކައި، އާންމު އިމްތިހާނުތައް ބާއްވާން
ނިޒާމެއް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ހިމަނަންވާނެއެވެ.

24 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

24. (ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަޤްސަދުތައް
ހާސިލްކުރުމަށްޓަކައި، އިމްތިހާނުތައް ބާއްވާން ނިޒާމެއް
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ހިމަނަންވާނެއެވެ.

ހުށަހަޅުއްވާ ފާއިދާ އިސްލާހު:

ދިވެހިރާއްޖޭ ގައި އާއްމު އިލްތިބާސު މި އިބާރާތް ބޭނުންކުރަނީ ވަކި މާނައެއްގައި ކަމުގައި ވާތީ، މި އިސްލާހު ރަނގަޅު ކަމަށް ފެނެއެވެ.

(20)

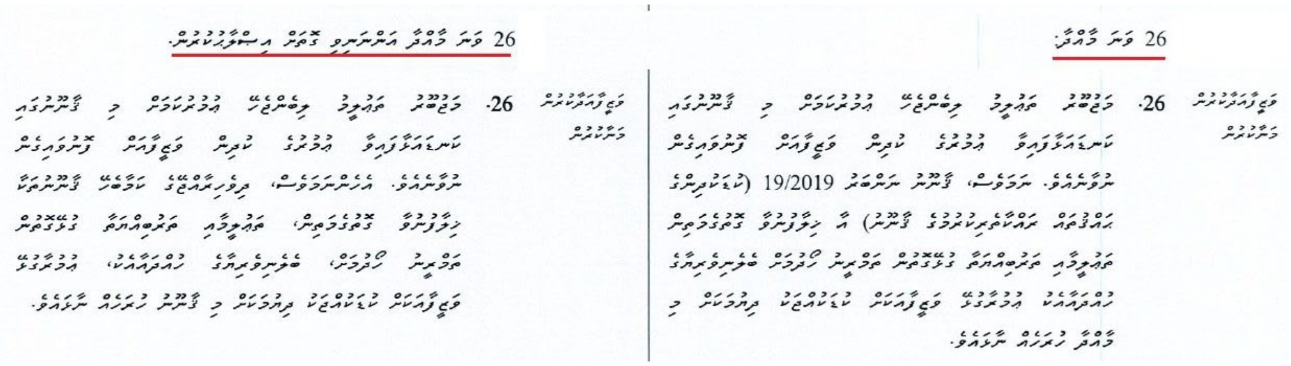

26 ވަނަ މާއްދާ:

ވަޒީފާއަށްކުދިން
ވަނުކުރުން

26. މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު ލިބެންޖެހޭ އުމުރުހަކަން މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުމުރުގެ ކުދިން ވަޒީފާއަށް ފޮނުވައިގެން ނުވާނެއެވެ. ނަމަވެސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގެމަތިން ތަޢުލީމާއި ތަރުބިއްޔަތާ ގުޅޭގޮތުން ތަމްރީން ހަދުމަށް ބެލެނިވެރިޔާގެ ހުއްދައާއެކު އުމުރާގުޅޭ ވަޒީފާއަކަށް ކުޑަކުއްޖަކު ދިއުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.

26 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

ވަޒީފާއަށްކުދިން
ވަނުކުރުން

26. މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު ލިބެންޖެހޭ އުމުރުހަކަން މި ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުމުރުގެ ކުދިން ވަޒީފާއަށް ފޮނުވައިގެން ނުވާނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަމާބެހޭ ޤާނޫނުތަކާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގެމަތިން، ތަޢުލީމާއި ތަރުބިއްޔަތާ ގުޅޭގޮތުން ތަމްރީން ހަދުމަށް، ބެލެނިވެރިޔާގެ ހުއްދައާއެކު، އުމުރާގުޅޭ ވަޒީފާއަކަށް ކުޑަކުއްޖަކު ދިއުމަކަށް މި މާއްދާ ހުރަހެއް ނާޅައެވެ.

ހުށަހަޅުއްވާ ބަދަލާ އިސްލާހް:

ވަކި ކަމެއް [illegible] [illegible] މަސައްކަތްކުރުމުގައި، [illegible] އެއް [illegible] އިސްތިސްނާތަކެއް ހިމެނުމުން، މާއްދާގެ ބާރު ކުޑަވެގެން ދެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅަމެވެ.

މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު ލިބެންޖެހޭ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] 12 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(21)

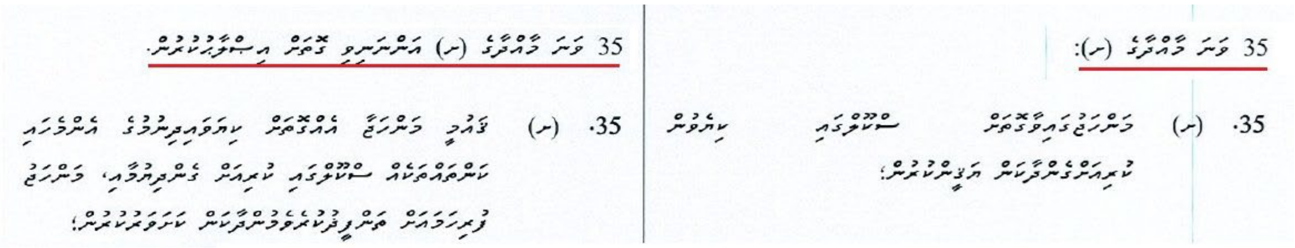

35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ):

35. (ނ) މަންހަޖުގައިވާގޮތަށް ސްކޫލުގައި ކިޔުވުން ކުރިއަށްގެންދާކަން ޔަޤީންކުރުން؛

35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

35. (ނ) ޤައުމީ މަންހަޖާ އެއްގޮތަށް ކިޔަވައިދިނުމުގެ އަސްލުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ސްކޫލުގައި [illegible] [illegible]، މަންހަޖު [illegible] [illegible] ކަށަވަރުކުރުން؛

ހުށަހަޅުއްވާ ބަދަލާ އިސްލާހް:

ތަފްސީލުކޮށް އިތުރު [illegible]. މާއްދާގެ މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(22)

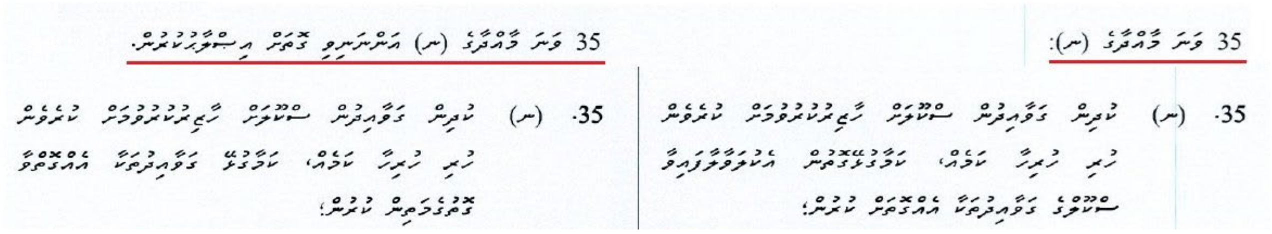

35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ):

35. (ނ) ކުރިން ގަވާއިދުން ސްކޫލަށް ހާޒިރުކުރުވުމަށް ކުރެވޭން ހުރި ހުރިހާ ކަމެއް، ކަމާގުޅޭގޮތުން އުނގެނުމަށް ސްކޫލުގެ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ކުރުން؛

35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

35. (ނ) ކުރިން ގަވާއިދުން ސްކޫލަށް ހާޒިރުކުރުވުމަށް ކުރެވޭން ހުރި ހުރިހާ ކަމެއް، ކަމާގުޅޭ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ކުރުން؛

ހުށަހަޅުއްވާ ބަދަލާ އިސްލާހު:

މި އިސްލާހުގައި ހިމެނެނީ ކުއްޖާ ސްކޫލަށް ގެންނަން ހުރި ގޮތްތަކުގެ ދާއިރާ ފުޅާކުރުން.

(23)

މި މާއްދާއަކީ ކިޔަވައިދޭ ތަންތަން ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމާ ބެހޭ މާއްދާއެކެވެ. ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައިގަނޑު ބަދަލަކީ، ކުރިން ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރަން ފެށުމާ ގުޅިގެން ތައުލީމު ދޭ ތަންތަން އަލުން ރަޖިސްޓަރީ ކުރަންޖެހޭ ގޮތަށް އޮތް އޮތުން އުނިކުރުމެވެ. ދެންވަނީ ކުރުކޮށް ބައެއް ތަފްޞީލުތައް އިތުރުކުރުން ފެއެވެ. ޢާންމު ފަސޭހަތަކަށް، ކުރިން ޤާނޫނު ގޮތާއި ހުށަހަޅުއްވާ ގޮތް ފުޅާވަކިވެގެންވަ ވާނީ މި ޖަދުވަލަށް އެބައިޖެހެވުމުންނެވެ.

އިސްލާހު:

ޤާނޫނުގައި މިހާރު އޮތް ގޮތުންނާއި، އަދި އިސްލާހުގައި ވެސް، މި މާއްދާގެ ދަށުން މަތީ ތައުލީމު ދޭ ތަންތަން ފެށޭ މި މިނިސްޓްރީގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރަން ޖެހެއެވެ. އެއް ނުކުތާއަކީ، ގަވަރމަންޓް ނުވަތަ ޕްރައިވެޓް ދަރަސްކުރާތަން ތަންތަނާއި މިނިސްޓްރީގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރަން ޖެހޭނީ ކޮންތާކު؟ ބޭރުން ދިރާސާ، ދަރިވަރުންނާ ގޮތް ވަގުތު ހުރިހާ ދަތުރެއް، ދަރިވަރުންގެ ހިފާޒަތަށް ބަލައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރަން ޖެހޭ ގޮތަށް، މާއްދާގެ (ނ) ގެ (4) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރަން ފެނެއެވެ.

(4) މަޞްލަހަތާ ތަންތަންގެ އިމާރާތް، އެއްވެސް ފެސިލިޓީއެއް، ހުނަރެއް، އިޖާޒަތު ދޭ ކިޔަވައިދޭ ތަންތަން ރަޖިސްޓަރީ ކުރަންޖެހޭނީ ކިޔަވައިދޭ މިނިސްޓްރީ ފަރާތުން [ދިރުން ބޭރުގައި ދިރުން، ދ. ވިލާސް ތަމްރީނުދިނުމަށް، އެއް ކުރެވޭ ތަންތަން އިސްތިސްނާ ވެއެވެ].

(24)

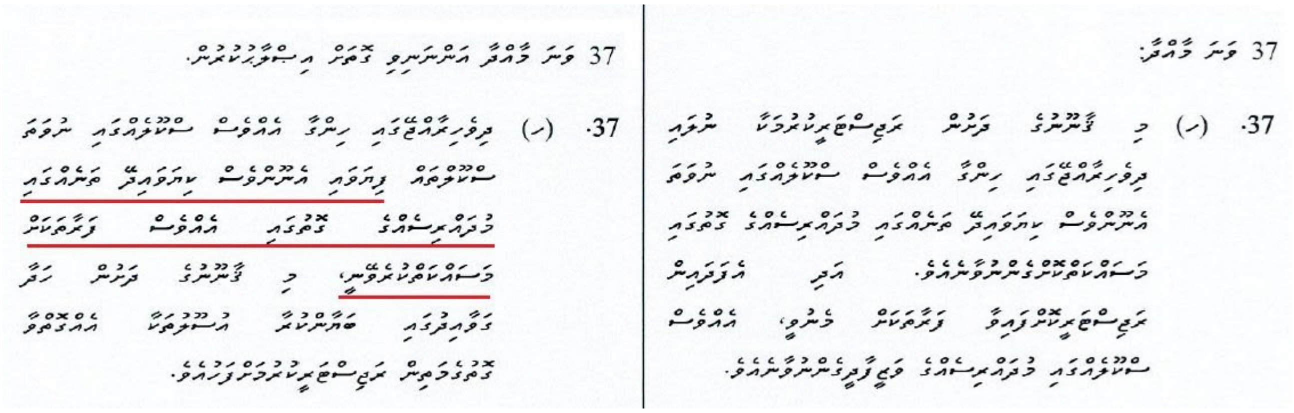

37 ވަނަ މާއްދާ:

37. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީކުރުމަކާ ނުލައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ އެއްވެސް ސްކޫލެއްގައި ނުވަތަ އަންނަވެސް ޕްރައިވެޓް ތަންތަނެއްގައި މުދައްރިސެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށްޓަކައި. އަދި އެފަދައިން ރަޖިސްޓަރީކުރުމާ ވަޒީފާއަކަށް ދެނުވޭ، އެއްވެސް ސްކޫލެއްގައި މުދައްރިސެއްގެ ވަޒީފާއަދާނުކުރެވޭނެއެވެ.

37 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

37. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ އެއްވެސް ސްކޫލެއްގައި ނުވަތަ ޕްރައިވެޓް ތަންތަނެއްގައި މުދައްރިސެއްގެ ގޮތުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރުމަށް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ގޮތަށް ރަޖިސްޓަރީކުރުން ލާޒިމުވެއެވެ.

މަތީގައިވާ މާއްދާއަކީ، މުދައްރިސުން ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމާ ބެހޭ މާއްދާއެކެވެ. މި މާއްދާގައި ސްކޫލްތަކާއި ކިޔަވައި އެހެން ތަންތަނުގައި ވެސް މުދައްރިސުންގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރުމަށް ރަޖިސްޓަރީ ކުރަން ޖެހެއެވެ. މިހެން ވެއްޖެނަމަ، ކުލަބުތަކާއި، ޤުރުއާން ކިޔަވައިދޭ އެދުރުންގެ ތަކާއި ޓިއުޝަން ސެންޓަރުތަކާއި ވެސް ހިމެނޭނެއެވެ. ނަމަވެސް، މިފަދަ ޤާނޫނުތަކުގައި، މިހާ ފުޅާކޮށް މި ޗެކުކުރާއިރު ނުހިމެނެއެވެ. ނަމަވެސް، އުސޫލާ ބަހައި އެބަ އުޅެއެވެ. އެއީ ކުޑަ ކުއްޖަކާ ތަފްސީލުގެ ބާވަތެއް ނުވަތަ އެހެންވެސް ބާވަތްތަކުގައި ގާތް ފޮނުވަމަ، ކުއްޖާގެ ޕްރޮފައިލް ބަލައި، ބޯޑިންގ ޓްރެއިނިންގ އެކެވެ. މިޓްރެއިނިންގ، ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމާ ތަކާމު ވާން◌އެވެ. ދަސްކުރާ މުދައްރިސުން ވެސް، މި ޓްރެއިނިންގ ހަދަން ޖެހޭނެއެވެ. ތިރީގައި އެވަނީ އޮސްޓްރޭލިޔާގައި ދޭ މިފަދަ ޓްރެއިނިންގްގެ ޗެކާއެކެވެ. ކުޑަކުދިންނާ އެކު މަސައްކަތް ކުރުން ހުއްދަކުރުމުގެ ގޮތުން ދޭ މި ޓްރެއިނިންގ. ދުވަހަކުވެސް މަސައްކަތު ގެންދިޔުމުގައި ވާ ނަމަ، ހުށަހަޅަންޖެހޭނެއެވެ.

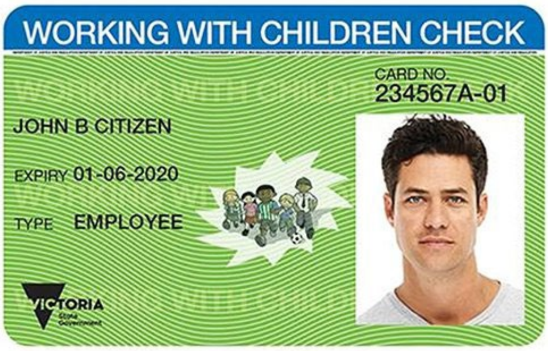

މަތީގައި ދެންނެވުނު ލައިސަންސް، ދުވަހީ ގޮތުންގައި ކުޑަކުދިންނާ ގޮތުން ކުރާ ފަރާތް ހޯދަން ޖެހެއެވެ. މިއީ ކޮންމެ ތަނެއްގައި އެ ސްކޫލު މުވައްޒަފުންނާއި ދަރިވަރުން ގެންގުޅޭ ކާޑެއް ކަމުގައި ހިމެނެއެވެ.

(25)

މި އިސްލާހުގައި ހިމެނީ މުދައްރިސުން ރަޖިސްޓަރީކުރުން ކުޑަކުދިންނާ ދިނުމާ ބެހޭ ކަންކަމެވެ. މިއީ ދެވަނަ މާއްދާއެކެވެ. މި މާއްދާގެ ދަށުން މުދައްރިސުން ރަޖިސްޓަރީވާން ޖެހެއެވެ. މި ރަޖިސްޓަރީ ވާ ބޯޑަށް ކިޔާ ނަމަކީ ޓީޗަރސް ރަޖިސްޓްރޭޝަން ބޯޑު ކަމަށް މާއްދާގައި ވެއެވެ. އަދި ގަވާއިދުގެ އެއް ހަރަކާތްތަކުގައި، މި ނަން ޓީޗަރ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ބޯޑު އަށް ބަދަލުކުރުމެވެ. އެއީ ދިވެހިންނަށް ހިއްސާ ފަހިވާން ގޮތަކަށެވެ. “ޓީޗަރސް” އަދި “ޓީޗަރ” ހިއްސާ ކުރެވޭގޮތުންނެވެ. ނަމަވެސް، ޓީޗަރ ހިއްޕުން ހިއްސާ ފަސޭހަކޮށްދީ ބޭނުން ދީފާ ސަމާލުކަން ބޭނެވެ.

GOVERNMENT OF
WESTERN AUSTRALIA

TRBWA
Teacher Registration Board
of Western Australia

ދުވަސްއަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަކީ ބޭރުގެ މުސްތަޤްބަލުގެ އަސާސީ ޤަވާޢިދު ބަދަލުވެގެން ނުވުމެވެ. އެންމެ ބޮޑު ކަމެއް، މި ބޭގެ ހުދޫ ބޭނުމުގެ ކިބައިގައި މަސްލަހަތު ފުރިހަމަ ގެނައުމަށް ކުރެވޭ އާ ކަމެއް ބޭނުން ޤަބޫލުކުރާ ފަރާތަކުގެ، މަސްލަހަތު ފުރިހަމަ 1 އަހަރުން ދިރާސާކުރާ މުދައްރިސް ކަމުގެ ޒިންމާތަކާއި ދުވަހަކީ ސަލާމަތް އަދާކުރެއްވުމެވެ. މުދައްރިސް ކަމުގެ ސަލާމަތާއި ތަޢުލީމާ ދިރާސާގައި ދުވާ

މިހެން، މުދައްރިސުން ރަޖިސްޓަރީ ވުމާ ބުނާ ގޮތުން، ގޮތުންނުމުޅަކީ އާއްމުންގެ އިޖުތިމާޢީ އަންނާރާ ގޮތެއް ނޫނެވެ.

[ތަރިސަންސްކުރަން ހުންނަނީ ގިނަތި ކޮންމެހެވެ. ބޭބޭގެ ގުރުބާނުންނަށް އެންމެ ފަދަ ގިންތިއަކު ވާތީ ތަރިސަންސް އެންނަ މިހެންނަކު ވާނަމަ، ވެންފަހު ހިފެހެއްޓުން ވަކިވާނެއެވެ.]

ތިންވަނައަށް ފާހަގަ ކުރެވޭ ކަމަކީ، މިހާރު އޮތް ގޮތުން، ބޭގެ ރިޔާސަތު ބަދަލުވާނީ ސިޔާސީ ގޮތުން ދައުރަށް ކުރެވޭ ޖުމުލަތަ މިނިސްޓަރުން ނުވަތަ ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރުންނެވެ. ނަމަވެސް، ހުރަހަކާއި ދިސްތަރުކަމުގައި މުސާރަދިނުމަށް ކުރެވޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން، މިނިސްޓަރަށް ފަންނީ މިހެން، ރަޖިސްޓަރީ ގެ ގޮތުގައި ހަރަކާތް ކުރެވިދާނެއެވެ. މި ބޭބޭ ފަހިވާނެ އެންމެ ތަނާއި ގޮތެއް، ސިޔާސީ މިހެން ރަޖިސްޓަރަށް އަރައިގަން ބަދަލުކުރުމާ ޚިލާފަށް ހުއްޓުވުމުގެ ބާރު ހަމައެކަނި ލިބިގެންވާނީ ފަންނީ ބޭފުޅުންނަށެވެ. އެހެންކަމުން، އެކަމަކާއި އިރު، މި ގޮތް ކަނޑައަޅައި ނުވާނީ ގޮތް ހިމެނުން މުހިއްމު ވާނެއެވެ.

ހަމަ ތަފާސްހިސާބު އިސްލާހު ގެނެވުނު ކަމެއް ބޭގެ ނިސްމަތުގައި ނިސްބަތް ގޮތް ހިމެނިގެން. މިސާލަކަށް (ކ) ބޭގެ ހުރިހާ ނިސްމަތުގައި ނިސްބަތް، އެހެނިހެން ތަނުތަކެއް. މި ފަދައިން ހިމެނިގެން.

(26)

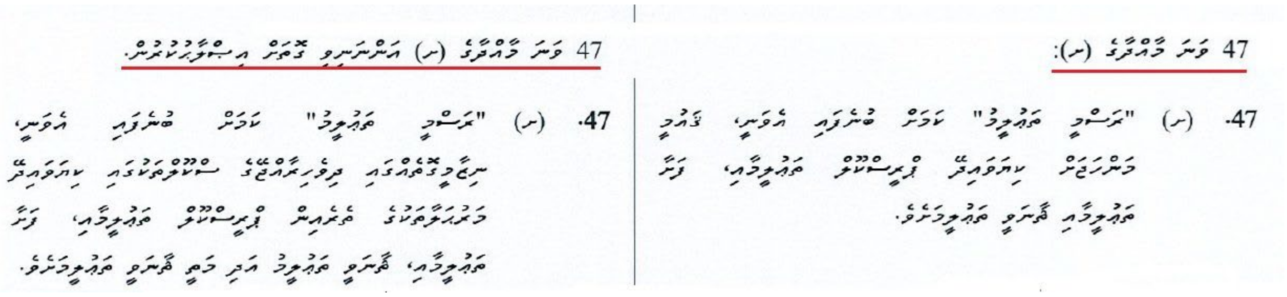
47 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ):

47. (ނ) "ރަސްމީ ބަހުގެ" ނަމަށް ބުނެވިގެން އެވަނީ، ދިވެހި ބަހެވެ. ހުރިހާ ތަނެއްގައި ރަސްމީ ބަހުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިބަސް ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ.

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށްނަގާލެވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

47. (ނ) "ރަސްމީ ބަހުގެ" ނަމަށް ބުނެވިގެން އެވަނީ، ދިވެހި ބަހެވެ. ހުރިހާ ތަނެއްގައި ރަސްމީ ބަހުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިބަސް ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ. ރަސްމީ ބަހުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިބަހާއި، އިނގިރޭސި ބަހާއި، އެހެން ބަސް ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ.

މިއީ ގާނޫނުގެ އެންމެ ފުރަތަމަ ބަޔަކީ ދިވެހިބަސް ރަސްމީ ބަހުގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަތުމެވެ. މިގޮތުން އިސްލާހުކުރެވުނު ގޮތަށް ދިވެހި ބަހުގެ އިތުރުން ގޮތްތަކަކީ ރަސްމީ ބަހުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިބަސް ބޭނުން ކުރުމެވެ. ނަމަވެސް، މިއީ ރަސްމީ ބަހުގެ ގޮތުގައި ދިވެހިބަހާއެކު އިނގިރޭސި ބަސް ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތެއް ހުޅުވާލުމެވެ. އެއީ ސަރުކާރުގެ (ރަސްމީ) މުއާމަލާތުގައި، ދިވެހި ބަހާއި އެއް ފަދައިން ރަސްމީ ބަހެއްގެ ގޮތުގައި އިނގިރޭސި ބަސް ބޭނުންކުރުމަށް މަގު ހުޅުވާލެވިފައި ވާކަމީ ނުބައި ގޮތެކެވެ.

(27)

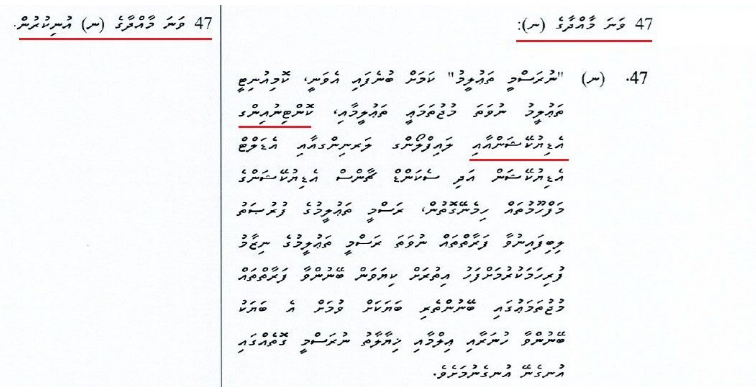
47 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ):

47. (ނ) "ރަސްމީ ބަހުގެ" ނަމަށް ބުނެވިގެން އެވަނީ، ދިވެހި ބަހެވެ.

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އުނިކުރުން.

ކުރިން ބަޔާން ކުރި ފަދައިން، މި ބައި އުނިކުރުމަކީ އެއްވެސް ގޮތަކުން އެދެވޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. ނުރަސްމީ ތަޢުލީމީ، އެހެން ޤައުމުތަކުގެ ޖެންޑަރއާއި ކަމުގައި ޚިދުމަތުގައިވާ ފުރިހަމަކަމާއި ނުވެއެވެ. ބަދަލުކުރާ ނަމަ، "ކޮންޓިނިއުއަސް އެސެސްމަންޓް" މި ކަލިމަ އުނިކުރަން ހުށަހަޅާފައެވެ. އިސްލާމީ ދިރާސާގެ އިސްލާމީ ހިސާބުގައި "ކޮންޓިނިއުއަސް އެސެސްމަންޓް" ކިޔަނީ، ވަކި ޤާއިދާއަކަށް ޓެސްޓްކޮށްގެން ފަށް، އިމްތިޙާނު ތަޖުރިބާކުރުން ކިޔަވާ ކިޔަވައިދިނުމެވެ. މިސާލަކަށް، ވަޒީފާއަކަށް ކިޔަވައިދިނުން ފަށް، ތަޖުރިބާކުރުން ނުވަތަ އެހެން ދާއިރާތަކަށް ހުށަހަޅައިދޭ ކިޔަވާ ކިޔަވައިދިނުމަށް އެ ތަޢުލީމުދޭ. ނުރަސްމީ ތަޢުލީމުގެ ތަޖުރިބާގައި، ޗެކްލިސްޓް ހިސާބު ޓެސްޓްތަކާއި، ޗެކްލިސްޓް ލާޒިމް މުޖުތަމަޢު ކިޔަވައިދޭ ބަދަލުކުރެއްވި، ސަރުކާރުގެ ޗެކްލިސްޓް ހިސާބު ހިސާބުކޮށް ޗެކްލިސްޓް އެއްގޮތަށް ކުރަމުން ގެންދެވިއެވެ.

ނުރަސްމީ ތަޢުލީމުގެ މަރުޙަލާ އުމުރާއި، އެތަނުގެ މަސައްކަތް ނުކުރެވޭނެ އިންސާފުވެރިކަމާއި ޙައްޤު އެޑިޔުކޭޝަން އަށް ބަދަލުކުރި ފަދައިން، އެ ޤާއިދާ އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ހިނގާފައި ނުވާ މަސައްކަތުގެ ކުރިން ދީނާއި އަހަރެން ފަށާ ސަލާމް ދިނުމަށް ނުދިނުމަށްޓަކައެވެ. އެގޮތުން ބޭނުންކުރާ ސަރުކާރުގެ ތަޖުރިބާ. މި ޤާނޫނުގައި، ޗެކްލިސްޓް ފަދަ މަޢުލޫމާތު އެކަށީގެންވާ ތަފާތު ކޮށް ކިޔަވައިދޭން ހިތަށް ގެނެވޭނެ ތޯއެވެ؟

(28)

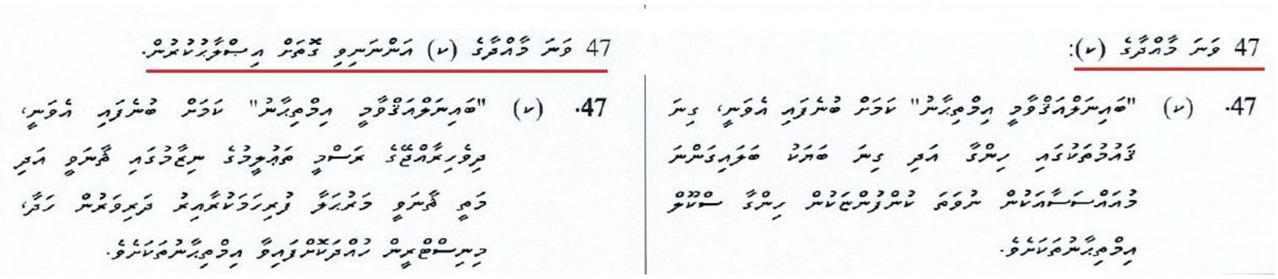
47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ):

47. (ށ) "ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިމްތިޙާން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ގިނަ
ޤައުމުތަކުގައި ހިންގާ އަދި ގިނަ ބަޔަކު ބަލައިގަންނަ
މުއައްސަސާތަކުން ނުވަތަ ކުންފުނިތަކުން ހިންގާ ސްކޫލު
އިމްތިޙާނުތަކަށެވެ.

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

47. (ށ) "ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިމްތިޙާން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަސްމީ ތަޢުލީމީ ނިޒާމުގައި ޘާނަވީ އަދި
މަތީ ޘާނަވީ މަރުޙަލާ ފުރިހަމަކުރާއިރު ދަރިވަރުން ހަދާ،
މިނިސްޓްރީން ހުއްދަދީފައިވާ އިމްތިޙާނުތަކަށެވެ.

މި ދެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިމްތިޙާނުތަކުގެ ތަފާތުކުރުމަށް، މާނަ ގެނެސް މިހާރު އޮތް ގޮތެވެ. އިސްލާހުގައި ނޫނެވެ. މިނިސްޓްރީން ހުއްދަ ކުރިއަސް ނުކުރިއަސް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިމްތިޙާނާއި ކުރިން އެއްޗަކަށް ނުފެނުނެވެ. "ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިމްތިޙާން" ލިޔުމުން، ޤައުމުތަކުން ޙައްޤުން ނުލިބޭ މަޢުލޫމާތު ހިނގާދިޔަ ކުރިން ބަދަލު ކުރަނީއެވެ.

(29)

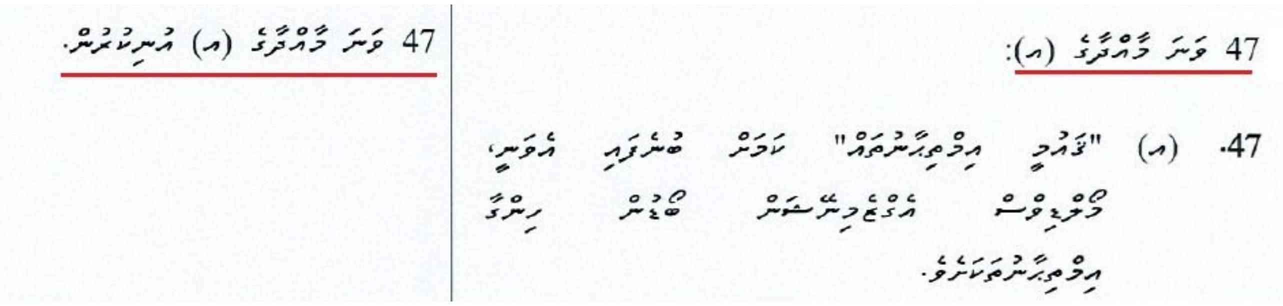
47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ):

47. (ހ) "ޤައުމީ އިމްތިޙާނުތައް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ،
މޯލްޑިވްސް އެގްޒާމިނޭޝަން ބޯޑުން ހިންގާ
އިމްތިޙާނުތަކަށެވެ.

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އުނިކުރުން.

މި ޤައުމީ އުނިކުރުމުން އިސްލާމީ ކުރެވޭނީ، މި އިބާރާތް ޤާނޫނުގައި އެއްވެސް ގޮތަކުން ބޭނުންކޮށްފައި ނުވާތީއެވެ. މިކަން ޔަޤީން ކުރުން މުހިއްމު ވާނެއެވެ.

(30)

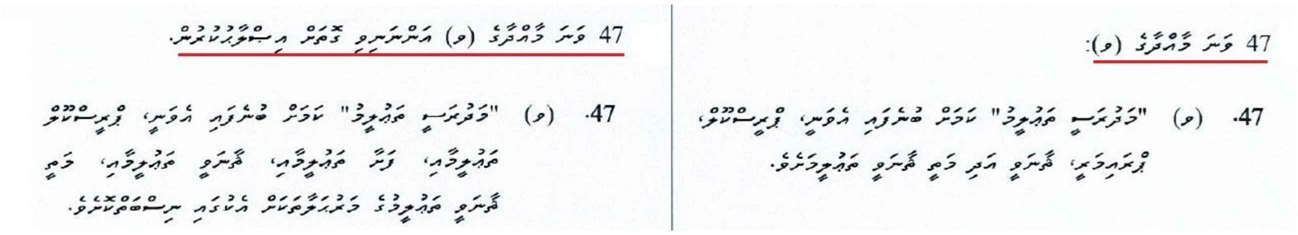

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ):

47. (ވ) "މަދްރަސީ ތަޢުލީމު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޕްރީސްކޫލް، ޕްރައިމަރީ، ސާނަވީ އަދި މަތީ ސާނަވީ ތަޢުލީމަށެވެ.

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރެވުނު.

47. (ވ) "މަދްރަސީ ތަޢުލީމު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޕްރީސްކޫލް ތަޢުލީމާއި، ފަށާ ތަޢުލީމާއި، ސާނަވީ ތަޢުލީމާއި، މަތީ ސާނަވީ ތަޢުލީމުގެ ދަރަޖަތަކަށް އެކަށައި ނިސްބަތްވާތަކަށެވެ.

އިސްލާހް ގެނައުމުގެ ކަމަށް ބުނެފައެވެ. ނަމަވެސް "މަދްރަސީ" އަކީ ބަސްކޮޅުގައި އޮންނަ ލަފުޒެއް ނޫނެވެ. އެހެންވީމާ [illegible] އަރަބި އުސޫލާ އެއްގޮތަށް ލިޔެވިދާނެވެ. مَدْرَسِي ލިޔުއްވެވެ. މަދްރަސީ ލިޔުއްވެވެ. މިބަދަލު [illegible]

(31)

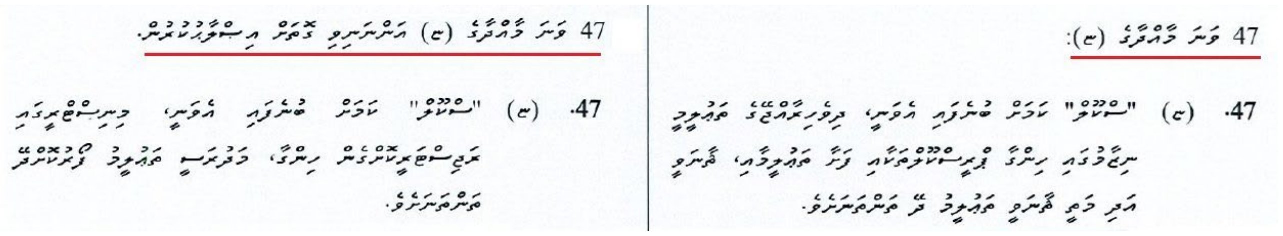

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ޗ):

47. (ޗ) "ސްކޫލް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދަރިވަރުންނަށް ތަޢުލީމު ދިނުމުގައި ހިންގާ ޕްރީސްކޫލުތަކާއި ފަށާ ތަޢުލީމާއި، ސާނަވީ އަދި މަތީ ސާނަވީ ތަޢުލީމު ދޭ ތަންތަނަށެވެ.

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ޗ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރެވުނު.

47. (ޗ) "ސްކޫލް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މިނިސްޓްރީގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްގެން ހިންގާ، މަދްރަސީ ތަޢުލީމު ފޯރުކޮށްދޭ ތަންތަނަށެވެ.

އިސްލާހް ގެނައުމުގެ ކަމަށް ބުނެފައެވެ. ޚާއްޞަގައި މިހާރު [illegible] "މިއުޒިކް ސްކޫލް" ގެ ނަމުގައި [illegible] ހުޅުވިއްޖެއްޔާ، މި ޤާނޫނުގެ [illegible] ޓިއުޝަން ސެންޓަރުގެ [illegible]

(32)

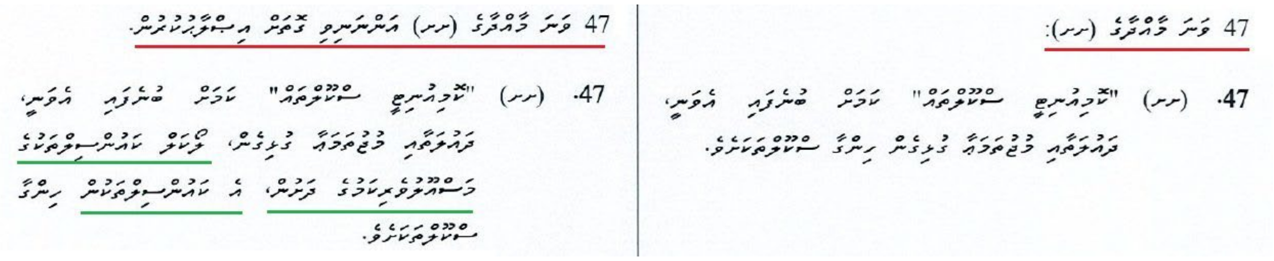

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ނނ):

47. (ނނ) "ކޮމިއުނިޓީ ސްކޫލްތަކެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދައުލަތާއި މުޖުތަމަޢު ގުޅިގެން ހިންގާ ސްކޫލްތަކަށެވެ.

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ނނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރެވުނު.

47. (ނނ) "ކޮމިއުނިޓީ ސްކޫލްތަކެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދައުލަތާއި މުޖުތަމަޢު ގުޅިގެން، ލޯކަލް ކައުންސިލްތަކުގެ [illegible] ދަށުން، އަދި ކައުންސިލްތަކުން ހިންގާ ސްކޫލްތަކަށެވެ.

ކުރިން އޮތް ގޮތް [illegible]

(33)

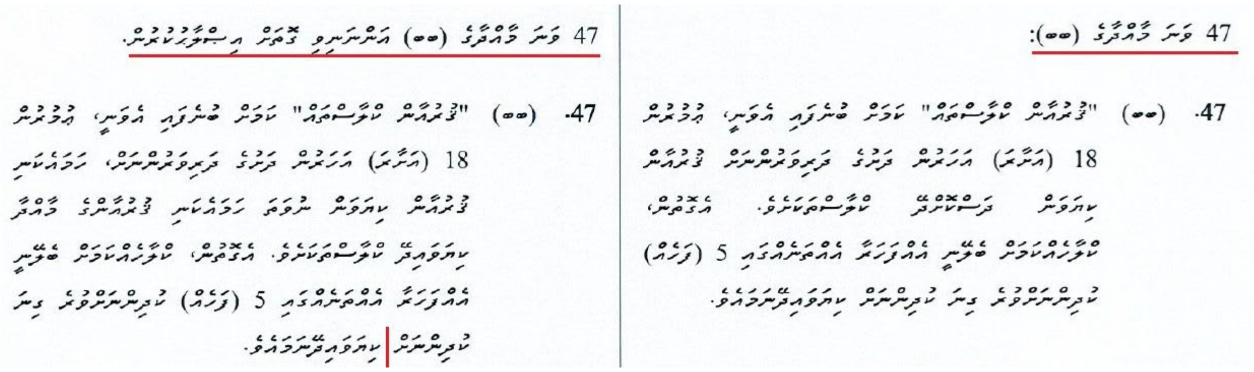

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

47. (ޅ) "ޤުރުއާން ކްލާސްތައް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އުމުރުން 18 (އަށާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ ދަރިވަރުންނަށް، ހަމައެކަނި ޤުރުއާން ކިޔަވަން ނުވަތަ ހަމައެކަނި ޤުރުއާނުގެ މާއްދާ ކިޔަވައިދޭ ކްލާސްތަކަށެވެ. އެގޮތުން، ކްލާހެއްކަމަށް ބެލޭނީ އެއްފަހަރާ އެއްތަނެއްގައި 5 (ފަހެއް) ކުދިންނަށްވުރެ ގިނަ ކުދިންނަށް ކިޔަވައިދެމުންދާނަމައެވެ.

47 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ):

47. (ޅ) "ޤުރުއާން ކްލާސްތައް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އުމުރުން 18 (އަށާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ ދަރިވަރުންނަށް ޤުރުއާން ކިޔަވަން ދަސްކޮށްދޭ ކްލާސްތަކަށެވެ. އެގޮތުން، ކްލާހެއްކަމަށް ބެލޭނީ އެއްފަހަރާ އެއްތަނެއްގައި 5 (ފަހެއް) ކުދިންނަށްވުރެ ގިނަ ކުދިންނަށް ކިޔަވައިދެމުންދާނަމައެވެ.

އަރަބީގެ ހަމަތަކަށް ބަލާއިރު، ޤުރުއާން ކިޔަންވާނީ ޤުރްއާން މިގޮތަށެވެ. ނަމަވެސް، ޤުރުއާން ބަސްފޮތުގައި ވެއެވެ. ކުދިންތަކެއް ކްލާހެއްގެ ގޮތުގައި ބަލަންވާނީ އާދަކޮށް ކިޔަވައިދޭނަމައެވެ. އެއް ފަހަރަކު ޤުރްއާން ކިޔަވުމުގައި، 6 ދަރިވަރުން ތަނަކަށް ޖަމާޢަތް ވިއަސް އެ ކްލާހެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގެން ނުވާނެއެވެ. ބަލައިގަންނާނީ އެ ބައްޔެއްކުރުން ތަކުރާރު ވާނަމައެވެ. އެހެންކަމުން ފާހަގަކޮށްލަން ތަނުގައި “އާދަކޮށް” މިހެން ލިޔަން ހުށަހަޅަމެވެ.

މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު އާއި އިތުރު ކުދި އަކުރު

ކުރިން ދެންނެވުނު ހެން، މިހާރު ހިންގަމުންދާ ޤާނޫނުގައި، މަޖުބޫރު ތަޢުލީމުދޭ ތަނުގައި ވަނީ ސިޔާސަތު ކުރެވެ. އެއީ މާލޭގެ މާނަ ހަނދުމަށް، ޤާނޫނުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ ތަޢުރީފުތަކާ މާނަ ދުރުވެފައިވާ ބައެއް ތަފާތުތައް ހުރި މާއްދާއިން އެއީ ކޮން އެއްޗެއް ކަން ސާފެއް ނުވާނެއެވެ. ޤާނޫނީ އެކި އިބާރާތްތަކުގެ މާނަ ބަޔާންކުރެވެ.

ސިންގަޕޫރުގައި މަޖުބޫރު ތަޢުލީމަށް ވަކި ޤާނޫނެއް ވެއެވެ. އެ ޤާނޫނު ތިރީގައިވާ ލިންކުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެއެވެ.

Compulsory Education Act, 2000

https://sso.agc.gov.sg/Act/CEA2000?ProvIds=pr4-

ސިންގަޕޫރުގައި މަޖުބޫރު ތަޢުލީމު ދަސްކުރަނީ ވަކި ޢުމުރަކަށެވެ. އެއީ ކުދިން ކިޔަވާ ފަށާ މަރުޙަލާއިން ފެށިގެންނެވެ. ޕްރައިމަރީ ބައެވެ. ސެކަންޑަރީ ބައެވެ. ކޮންމެ ބައެވެ. މި މަރުޙަލާ ހަމަވާނީ 15 ގައި އަހަރުވީއިރު ވާނީ އެ މަރުޙަލާ ނިމެއެވެ.

(ނ) މަޖުބޫރު ތަޢުލީމުގައި، ޒާތީ މަސްލަހަތުގެ ތަޢުލީމުދިނުން، މިސާލަކަށް ނުވަތަ އާދޭހުގެ އެއްބަސްވުމާ ފަރާތްތަކުގެ ޝާރިޢު، ކުރާ، އާންމުގެ ފަރުދީ ކަންތައް ފެންނަނީއެވެ.

ނަމަވެސް ސިންގަޕޫރުގައި މިކަން ކުރަނީ ޤާނޫނަކުންނެވެ.

މި ބަދަލު 47 ވަނަ މާއްދާގެ ތަޢުރީފަށް ގެނައުން މުހިއްމު ވާނެއެވެ.

23 ވަނަ މާއްދާގެ ފުރަތަމަ އިތުރު ކުރި އަސަރު

23 ވަނަ މާއްދާއަށް އަލަށް އިތުރުކުރާ ބައިގައިވާ ދިރާސީ އަހަރު، ޖަނަވަރީން ފެށިގެން ޖެހޭ ވާހަކައާއި، ދިރާސީ ކަލަންޑަރުގައި ހިމެނެން ޖެހޭ ބައިތަކާއި ދިރާސީ އަހަރުގެ ދިރާސީ ދުވަސްތަކުގެ ވާހަކައެވެ. ދިރާސީ އަހަރުގެ ދިރުވުމާ ބޭނުން ގޮތުން އަދަދު މަޤްބޫލު ކުރެވޭ ޝާއިޢުކޮށްފައި ވެއެވެ. އެ މަޢުލޫމާތު ދިރާސީ ތަޢުލީމީ އަސާސީ ފަރާތްތަކަށް ފޮނުވިގެންނެވެ.

]/https://hassanhameed.com/school-education/on-making-the-school-year-195-days]

ދިރާސީ އަހަރު
195 ދުވަހަށް

އަހަރު އިމްތިޙާނުތަކާ ދިރާސީ އަހަރާ ބެހޭ މާއްދާތަކުގެ އިބާރާތް މިހާރަށް ވުރެ ސާފު ކުރަން ޖެހެއެވެ. މިސާލަކަށް ގޮތުން، "ޓާރމް އަހަރުގެ ދިރާސީ އަހަރު ފުރަތަމަވާނީ، އެ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހުން ފެށިގެންނެވެ." މިހެން އޮތުމުން، ދިރާސީ އަހަރު ޖަނަވަރީ މަސް ފެށުނުއިރު ފުރަތަމަ ސެމެސްޓަރު ކުރީން ނިމޭނީ ކަނޑައެޅިފައި. އެއީ ސަރުކާރު ހަފްތާ ޖެހުމުގެ ވާހަކަ، ދިރާސީ 1 ގައި ނުވަތަ 2 ގައި ނިމިގެން ނުދާނެއެވެ. އެއްކަލަމުން، އެދީ ނަމޫނާ ނުކުމަން، "ޓާރމް ދިރާސީ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދިރާސީ، ދިރާސީ މަހުގެ." ލިބުމުން މަޤްސަދު ހާސިލު ވާނެއެވެ.

ދިރާސީ އަހަރު ދިގުކުރުމުން އެކަމުގެ ނަތީޖާތައް ދަރިވަރުންނަށް ކުރާނީ، ޢިލްމީ ފައިދާ ދުވަސްކުރަން ގިނަ ކުރިއަށް ވަނީ ނަމަވެސް. މިހާރު، ކުންފުނިތަކާއި ވަޒީފާ، ޢިލްމުވެރިޔާގެ ކުރިއެރުވުމާ އެކަމާ ދިރާސާކުރާ، ސިޔާސީ ވިސްނުން، ޤައުމީ ދުވަހެއް ފާހަގަކުރުމުގައި، ދުވަސް ބަހައިލުމުން. ޢިލްމުވެރިން ކުރިއެރުވުމާ ދުވަހުގެ އިތުރު ދިރާސީ ކުރިއަށްދިއުމުގައި، ބާރުގެ ދުވަސްތަކުގެ ދުރާލާ ފުރިހަމަ ދިނުމުގައި، ވަގުތު ދިނުމުގެ ކުރިއެރުމާ ކަމުގެ. ފުރަ، ނަތީޖާގެ އަސާސީ ދިރާސީ މާއްދާ ދަރިވަރުންނަށް ޢިލްމީ ވަގުތު، ސިފަ ކަނޑައެޅުން ހިފެހެއްޓުމަށް ކުރުމެވެ.